

יוסי גמזו

לִילָה בְּבֵית-הַמַּעֲצָר אָבוּ-כַּבִּיר וְגַעְגוּעַ לִ-ENFANT TERRIBLE (*)

"..יהי מה ואנחנו נעמיד על שלנו, נברא ע ר כ י ח י י ם ..."

(י. ת. ברנר, ברשימה בעיתון "הד הזמן", לפני מאה שנה בדיוק, תרס"ח-תשס"ח)

*

".. לפני שנים, שלושים ותשע, ואולי פחות - -
הגענו לביקור עם ערב/ אצל אלף דלת גורדון
בעין-גנים: אני ולודביפול וּבְרָנֶר - - - הפסיק
לפתע ולודביפול/ את הדממה: הלא מדינה תהיה
פה לנו; וגורדון אחריו - יהיו גם בתי-ספר/
לא לפים, גם אוניברסיטה תהיה./ אמרתי אנוכי:
תהיה גם משטרה, / גם בתי-סוהר. אך סיפם הפל
אז בְּרָנֶר: ואנוכי - אמר - אהיה אסיר ראשון/
בתוך אחד מהם..."

(שמעון הלקין: "יעקב רבינוביץ' בְּיָמֹת")

..יִשְׁכְּנוּ בְּ"חֵאן" הַעֲזוּב בְּנוֹעֵימָה,
הַגֶּשֶׁם בְּחוּץ הַתְּנַפֵּץ וְנִחְבָּט.
וּפְתַע נְכֻס, נוֹטֵף מֵים וְדָמַע,
אָחַד,
אֶלְמוֹנִי
פְרוּעַ רֹאשׁ וּמְבָט.

אָחַד עִם הַבְּהוּב-סְנֵה-בַעַר בְּעֵינַיִם,
אָחַד עִם זָקֵן שֶׁל תִּשְׁבִּי בְּפִרְמָל
וּשְׁחַק-הַפִּיֶדְזָאק⁽¹⁾ כְּמוֹ הַעֵיד: בֶּן-בְּלִי-בֵית
וּשְׁחֹק-הַמְרוֹרִים כְּמוֹ הַגֵּיד: בֶּן-בְּלִי-אֵל.

וּשְׁאֲלָנוּ: "מִנֵּיִן בָּא רַב יְהוּדִי?"
וְעָנָה: "מְעוֹלָם-הָאָמֶת, מִן הַבּוֹיָדַעִם."⁽²⁾
וְאָכַן, בְּמִרְאֵהוּ נְרָאָה, לֹא בְּכַדִּי,
כְּמִין צֶל-רְפָאִים, חֵיל וְרִתָּת, שְׂרַעַק אוֹן שׁוֹיָדַעֵר.⁽³⁾

וּשְׁאֲלָנוּ בְּנַחַת: "וּמָה שָׁמוֹ שֶׁל מֵר?"
וְנָהֵם מְזַקְנוּ: "פֶּאֶרְמַן... יְרַמְיָהוּ..."

והוספנו לשאל, בבדיחותא כלומר
(שְהרי לא תפסנו בכלל מי ומה הוא):

”מה אתה ראה ירמיהו: מקל
שקד, כמו הנביא הענתותי ההוא, הפראיר?
וסח התמהוני הזה: ”אכן, אם נסתכל
בין חוטרא לבין נורא ובין פאירמן לפאיר

הרי ש ה פ ק ל כיום הוא צו-שעה, הוא צרף
היגני (שהרי באין מקלים גם אין מחלים
וכל חושף שבטו כשונא בנו הוא, אין לנצר את
הדין) אף לא מקל שקד
כי אם מ-ל-ח-ו-ב-ל-י-ם-!!!”

-”וזה הכל?” שאלנו.

-”לא, יש עוד, יש סיר נפוח,

נפוח ימרות-שוא, נפוח-שרד, נפוח-סרק,
אף אין פניו מפני צפון, כי לא רק את הרוח
אבדנו, אלא גם את הצפון... בכחל ושרק
טרחנו להסוות אמנם כל פגע וצלקת
אף שום מיק-אפ, שום טיח יח”צני אשר גיס
אף פעם לא מנע מן הפסאדה הנסדקת
לגדש באשפתה את ארוותיו של אוגיאס...

אתם ודאי תוהים עלי: על מה הוא מדבר?
אבל אני דוקא תוהה על מה אתם שותקים כאן?

הרי כלכם שקועים בשמוצערי⁽⁴⁾ המצטבר
עד נפש, עד צואר, עד מצולות מעמקים כאן
ולא תועיל לכם סופסוף שום עצמימת עינים,
שום אשליית בת-יענה קוברת ראש בחול:
פשלתם בגדול כמו שאומרים הציניקאים,
על אף המסקראדה⁽⁵⁾ היוצאת לה במחול
של מסכות-הרהב ומסוות-הראנה
של באנדה שבמקום חזון גדלה פימות ונכסל
ושמרב שומן נסתאבה, ננדאבה
ונתקשטה כמין זונת-צמרת מפרכסת
בציונות הולו והמתנדבים בע”מ’
שלא חייתי בזמנכם - כל חק שבה המריתי
כי צלם-האדם הפך בה חלם-להד”ם
של rating, לא תרבות, של פצול-עם, לא integrating,
של ברית שלטון עם הון, של עשר גם מול שפל עני,
של אטימות אוטיסטית לנרמס ולמחויץ,
של עתונות חולת צהבת, שונד⁽⁶⁾ טלויזיוני
ונובורישיות של מין סנובלס אוכליז’ שחויץ
שלא שעה אף פעם לדמעת העשוקים
אבל בכל מלחמת גוג, מגוג ודמגוג פה
מכר אותם בדילים, פרימריס וחשוקים
בנזיד-האדישים בו הוא אינו חדל לחגג פה
את קרנבל ה’סמוף’ ופיסטת ה’יהיה בסדר’

מול ערירות ההומלס וחרפת המבטלים,
מול שוד ורצח מדי יום וטרנד אפנת-העדר
בה הטמטום מכתוב את סטיל יריד-ההבליים,
את הפקרת פליטי-שוואה, נכים ופנסיונרים
לריש בעוד מעוט עשוי בלי-בוש ובלי-חמל
של פרזיטים, קומבינטורים ופונקציונרים
דבק אל הפסאות במקום אל סיסמותיו מתמול.

ואף כי כבר האלה שיש סביבכם מריע
את כל בשורות הדרור, הנאורות והקדמה
הרי, אם תסתכלו בה במציאות באין מפריע
תבינו גם אתם כי אם למישהו נדמה
שתור הבערות ונצולה הקלריקאלי
בידי טרטיפים⁽⁷⁾ בכפות חלה לו כבר חלה -
טעות גדולה היא זאת, שכן בסקטור הלוקאלי
פורחת כאן, כעל שמרים, תעשיית הבלוף.

כי יש לנו חשכת-ימי-בינים חדשה
עם לחשים, קמיעות ואופנים וחיית-קדש
שאת הדת עושים קרדם לחפר בו בלי בושח
ואמונות טפלות הן בשבילם מצרף-החדש
והתמימים כאן משתטחים אפים על קברי
הצדיקים, בעוד הצדיקים שקודים עד כלות פה
בהשתטחות על כל קפת-צדקה לשם ה'דריי'⁽⁸⁾
בו שיר-המעלות הפך לשיר-המעילות פה.

כך שאם שכל הישר יצא לגמלאות
וקבליסטים מיסטים יום ולילה לסטמוכם
בגרושי רוחות ומזיקים בהשבעות
(תוף גרושי כספים מכיס הכסיל אל כיס החכם...)
אולי מתר גם לי לשוב כרוח-רפאים
מאפל פרדסי אבו-כביר בהם נרצחתי
במאי תרפ"א לטרמפ קצר אל ארץ-החיים
שמנופיה, כזכור, במחי סכין הדחתי
ולהתרוצץ בין הרצל לכפר-המושבות
כנע-ונד'ניק מאבק-זקן וקמוט-רובאשקה⁽⁹⁾
שיצוף כאן פתע ספירת-מלאי, אזכור-חובות
ובדק-בית לאשר השג כאן או פקשש כאן,
בין החלום ובין שברו, בין המתק למר
שלא עלי ו חלמנו אז, בימי כביש צמח-טבריה,
ואם חלמנו - רק בנברסתניה⁽¹⁰⁾ או קושמאר⁽¹¹⁾,
בספלין⁽¹²⁾, בועלט-שמערץ⁽¹³⁾ או בקרענק⁽¹⁴⁾ אחר מאותה סריה.

כן, לפטרל פה כשפיון שיתעד בשקט
כליזר, כסיב אופטי הבוחן כליות ולב
את נסבות קריסת אותו חלום-תברה-צודקת
שהתפוגג לכם כמין מקסם-שרב חולה.

ולא שאין עיני רואות, גלויות או בהסתר,

את שלל השגיכם, את התרוש והזרוע,
רק שמרב face lifting הקלסתר הפך פלסתר,
מעדף כוונני-אזיר אבדה לכם הרוח.
מרב מעקפים חדל לבכם אשר שמן
לחוש את ההבדל בין קו-בריאות לקו-העני,
בין הבטחות של טרום-בחירות לחסר קיומן
ובין היילות בסביון לסלאמס בקטמונים.

וכך, במקום מולדת יש לכם פסות גדל"ן
וכל פרדס של אז - היום קניון הוא או חניון הוא
וכל חלום אוטופי של דורי (הה, דור בטלן!)
כעת - ממונקי-ביזנס cool של עשירון עליון הוא.

ובמקום דת-העבודה ואתוס גזירי
שטופים כלכם במין קפיטליזם חזירי
וכל צדיק בסדום דם שפן, בכל שיחה
אידיאליסט הוא פראיר והפראיר הוא בדיחה.

ואם לא די בפארסה זאת של לא-שמים-קצוץ,
במאגנה חארטה זאת שבה הגביר תוקע גרעפסים
של שבע מגהק בפני הדל והרצוץ,
של כל מתאמרקי תרבות ה'קולה' וה'פפסי',
של עצלת היאפים, של עסקות-גזל קלות
בן לעולם בישר לא תרוח שום אגורה
ושל פרות-בשן ממנכ"לות, ממזכ"לות
המטיפות בלי הרף להדוק החגורה
על בטן הזולת (פי שלהן כבר לא נסגרת
אם אין היא חגורת-בטיחות ב-jet עמוס אחרים
על חשבונם של משלמי מס י אותה צמרת
הטסה, חו"לוצית, לכל אתר-טוריזם חם) -

הו, אם לא די לכם בכך (פי לי ודאי שדי),
אם עוד חסר לכם הדבדבן שבקצפת,
אם עקץ הגרוטסקה לא הספיק עוד, ידידי,
להקפיצכם מצחוק ועוד דרושה לכם תוספת

אז גם אותי, כתעודת-כשרות למדמנה,
את יויסף-חיים ברנר, אם לומר את האמת,
הושבתם כאן על תקן של עלה-התאנה
על ערותכם המוסרית,
אותי,
החי-המת...

וכל עסקנצ'יק שאף פעם
לא אחז טוריה
אם לא צלם אתה לתמונת-שער בעתון
קופץ על כל בימה רמה בפאתוס ומשמיע
איזה צטוט ממני, לתפארת ה-bon tone.

וְיֵשׁ שְׂכוּנוֹת גַּם רְחוּבוֹת - בְּמוֹ עֵינֵי רְאִיתִי -
עַל שָׁמַי, גַּם דּוֹקטוֹרְטִים עַל כָּל כֶּרֶךְ מְכַרְכִּי,

אֵךְ מָה שֶׁלֹּא צְפִיתִי מְעוֹלָם וְלֹא הִיִּיתִי
מְצַלִּיחַ לְדַמְיִן אֵךְ בְּמַרְרִיר בְּגַחֲוֹכִי:
שָׁנִים עָשׂוּ מִמְּנֵי מֵאֶסְתֶּרֶה וְהוֹן פּוֹלִיטִי
כָּל אֱלֹה שְׁדַרְכֶּם הִיִּתָּה הַ הַ פֶּךְ מְדַרְכִּי...

לֹא שָׁאֲנִי יְחִיד בְּכֶךְ: גַּם טְרוֹמְפֶּלְדוֹר הַ'לִּינְקֶעֶר'⁽¹⁵⁾
נִשְׁדָּד אַחַר מוֹתוֹ מְשֻׁמוּ בִּידֵי תְנוּעַת בֵּית"ר
(שֶׁהִיא הַכֹּל מְלַבֵּד הַשְּׂמָאל שְׁבוּ הוּא הָאָמִין) כִּי
אֵין לְמַתִּים שׁוֹם קוֹפִירִיט עַל שָׁמַם, הַפֶּל מִתָּר.

וְלִי לִינְבִלוֹם, בְּבוֹר-קֶבֶר, כְּכֹר מִתְהַפֵּף מִבִּשְׁת
עַל תְּדַמִּיתוּ שֶׁל הֶרְחוּב בּוֹ שָׁמוּ נוֹעַד לְדָבָק;
וְשִׁינְקִין, בְּ'שִׁינְקִינִיּוֹת' כְּלוֹם שֶׁשׁ הִיָּה מֵאִשָּׁר
אוֹ שְׁמָא, לוֹא הִכִּיר אוֹתָהּ, מִקְדִּים הִיָּה לְשִׁבָּק?

עַל כֶּךְ הִיָּה מְשִׁיב וְדַאי כָּל מֵת בַּפְּנֵי עֲצָמוּ,
שָׁכֵן כֵּיוֹם, אִם רַק לֹא יִסְכַּל וְלֹא יִלְיֹז נִס
אֶת מְזֻמּוֹת הַלְלוּ הַעוֹשִׂים פְּלִסְתֵּר אֶת שָׁמוּ
אֵין שׁוֹם עֲרֻבוֹת שָׁאִישׁ לֹא יַעֲשֶׂה מִמְּנֵוּ בִּיזְנוֹס.

וְכֶךְ אֶפּוֹא

חֹמֶק אָנִי

א-ט, כְּעֶבְרִין

מִפְרָדְסִי אֲבוּ-כַּבִּיר (שָׁאֵין בְּהֵם כְּכֹר זֶכֶר

לִילֵל תְּנִים רוֹמְנָטִי מוֹל יֶרֶחַ חוֹרֶין)

וּמִסְתוֹבֵב בֵּין כָּל חוֹצוֹת הַמְּכַר וְהַנְּכַר

שֶׁל אֱלֹה שְׁמִכְבָּר הַשְּׁחִיתוּ כָּל חֲלָקָה טוֹבָה

בְּכָל שְׁבוּ אָנִי וּבְנֵי דוֹרֵי כָּאֵן הָאָמְנוּ,

בְּכָל שְׁנִסְתַּלְּף וְנִתְחַלְּף תוֹף הַסִּבָּה

סְרַקְאֶסְטִית לְנִגּוֹד מְחִלָּט לְחִזּוֹנְנוּ-אָנוּ

עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יָפָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְצִנִּיעוֹת

וְשֶׁל מְשַׁעֵן לְדָף וְשֶׁל תְּרַבוֹת בְּמִקּוֹם זְבֻלָּת -

וּמָה שׁוֹמְעוֹת אָזְנֵי שֶׁלֹּא חָלְמוּ בְּשׁוֹם סִיוֹט?

וּמָה רוֹאוֹת עֵינֵי שֶׁלֹּא חִזּוּ בְּשׁוֹם מִפְּלָת?

אֵיךְ כָּל אוֹתָם עֶסְקִנְצִ'יקִים שְׁמָנִים וּבוֹעֵטִים

בְּכָל שְׂפָה יָקָר הִיָּה לְאֱלֹה שְׁחָלְמוּ פָּה

עַל הַיָּה אֶחָד, בְּלִי בּוֹשָׁה מְצַטְטִים

בְּמִצַּח נְחוּשָׁה אֶת מְלוֹתֵי שְׁהֶתְאָמוּ פָּה

כְּמִין פֶּס-קוֹל לְכָל תְּכִיחָהּ וְנִכְלִיחָהּ,

כְּמִין גְּבוּי עֶרְכִּי לְקִרְנוּפָה שֶׁל הַצְּמֶרֶת,

אֶת בְּרִנְר הַמּוֹכִיחַ,

הַכּוֹאֵב וְהַזּוֹעֵם,

אֶת בְּרִנְר שֶׁעַל כָּל סִמְפֶּטוֹם-סֵאוּב קָרָא לְמֶרֶד -

וְזֶה נִשְׁמַע אֶצְלָם, בְּמִקּוֹם כְּנֵהם דֵּב שְׁכוּל,

כָּקוֹל אֲזִי-פְטוּם

בֵּין פְּרַעֲסֵעֵרִי⁽¹⁶⁾

וּבֵין עֶכוֹל...

כָּל שְׁזַעַק חֶמֶס בִּי, שְׁסַעַר וְשִׁסְטַר
פְּתָאם הַפֶּךָ לְגוֹרְנִישֵׁט, מְעַקֵּר וּמְפַסְטֵר,⁽¹⁷⁾
כָּל שְׁקֵטְרַג, קָרַע מְסוּת, הִתְרִיעַ וּמְחָה
פְּתָאם זֶה רַק תְּרוּץ וְאַמְתָּלָה וּמְסַכָּה,
כָּל שֶׁהִתְרִיס כ־troublemaker, שְׁשָׂאג כִּכְפִיר
פְּתָאם מְחָרִישׁ כְּפוּדֵל בֵּין שְׁטִיחִים מְקִיר אֶל קִיר,
כְּשִׁכּוּשׁ זָנַב קוֹנְפוֹרְמִי עַל כְּרִי שְׁבִיעוֹת-רְצוֹן
בְּלִי שׁוֹר נִגְחָ אָחָד בְּכָל הַעֲדָר וְהַצֹּאֵן
וּבְנִי-צַבּוֹר קְרוּיִים עַל שְׁמִי בְּעִיר וּכְפָר
וְכָל זֶה פּוֹקֵס דָּה-לוֹקֵס, גַּם מְמַזְג גַּם מְאַוֵּר
וּמְאַרְגֵּן וּמְבַרְגֵּן (וּכְבָּר מְזַמֵּן מְפָרֵט:
הַרְבֵּה כּוֹלְסֵטְרוֹל וְשׁוּמְנִים אֵף דָם מְעֵט)
וְזֶה הוֹפְכֵנִי לְכַדִּיחָה בְּכָל מוֹשֵׁב-לְצִים
(בִּימֵי הַפְּרַעוֹנִים חֲנָטוֹ,
כִּיּוֹם - מִפְּחֵל צִי...)

..אֲנִי עוֹבֵר שֵׁם בְּטֵלָאִים, זָקֵן טוֹלְסֵטוֹאִי
מוֹל מִינְ 'בֵּית בְּרָנְר' שְׁכֻזָּה, כְּמוֹ זֶר הוֹזָה,
'בֵּיטְנִיק' הַרְבֵּה לְפָנַי ה'בֵּיטְנִיקִים', כְּמוֹ זֶה:
חֶפֶץ מְבִית-הַמְּשַׁעֲעִים (כֵּן, בּוֹזְה מוּי...)⁽¹⁸⁾ אִם
לֹא דִי בְּחֶפֶץ - אִזּוֹ כְּמוֹ אֲבֵרְמִזוֹן אוֹ מִינֵץ,
אוֹבֵד-עֲצוֹת אוֹ דוֹדוֹבְסֵקִי הָאֵמְלָל,
הַנִּיטְשִׁיאֲנִי, הַנְּזִיר, הַמְּאֲמִין
וְהַכּוֹפֵר,⁽¹⁹⁾ הַמְּתַאֲבֵד כְּמוֹ יִסְגָּדֵל
וְיִסְקָדֵשׁ, רְעִי מְהוֹמֵל, שׁוֹלֵם-סְנֵדֵר
בְּקִרְמִנְצִ'וּג, סְתוֹ אֶלְף-תְּשַׁע-מְאוֹת-שְׁלוֹשׁ),
אֲנִי עוֹבֵר לִי שֵׁם, יְחַף וּפְרוּעֵ-רֵאשׁ
וּבְנֵי-דוֹרְכֵם מְרָאִים עָלַי: 'הוּא לֹא בְּסֵדֵר'
(אֲצַבֵּעַ מְבַרְגֵּת לְרַקָּה), 'הוּא טָרָה-לָה-לָה...'
וּבְלִילוֹת, לְפוֹעֲלוֹת-הַנְּקִיּוֹן
הֵם מְטַעֲמִים כְּפִקּוּדֵת-קְבַע: 'אִם יָשׁוּב לְכָאן הֲלָה
בְּאֵף צְמוּד לְזַגּוּגִיתוֹ שֶׁל הַחֲלוֹן
מִיד לְקִרָא לְמִשְׁטָרָה כִּי הַחֲזִיר הַזֶּה נוֹחַת
מִן הַעוֹלָם הַבָּא אֶל עוֹלָמֵנוּ זֶה
כְּהַפְרָעָה בְּרוּרָה לְסֵטְאוֹס הַקִּים, שְׁזָהוּ חֶטָא
בוֹ כָּל צְדוּקֵי-אַרְחוֹת-חַיִּינוּ מִתְבַּזָּה...'

..אֲנִי פּוֹרֵץ אֶל הַבְּנִין, תְּמַה לְגִלוֹת בִּי
אוֹנִים שְׁלֹא מוֹבֵן לִי אֵיךְ צְמָחוּ בִּי, וּמְתִי,
אֲבָל רוֹדֵף בִּי בְּלֵהֵט כְּבָר דוֹלְקִים בְּעַקְבוֹתִי
עַל מְדַרְגוֹת הַבֵּית שְׁעַל שְׁמִי... כְּמֵהִתְלוֹת בִּי
צוֹפוֹת בִּי מִן הַקִּיר, כְּאִסְפֵּקֶלְרִיָּה מְחָרִידָה,
פָּנֵי שְׁלִי מִתוֹךְ פּוֹרְטֵרֵט רְשָׁמִי (שְׁנַת-הַלְדָּה
וּשְׁנַת-הַמָּוֶת: 1881, נוֹבִי-
מְלִינִי - 1921, פְּרִיֵס
בְּגוֹבֹל אֶבּוֹ-כְּבִיר)... אֲנִי שׁוֹמֵעַ מְהֻרָחָב עִם

צָלִיל שֶׁל סִינְת־מִשְׁטָרָה, צָלִיל חֵד וּמְחֵדָס
אֶת בְּלִיל קְרִיאוֹת הַנְּקָה־לִים: 'מָה הוּא צוּעֵק, הוּיִלֵד? (20)
שֶׁהוּא הָאִישׁ שֶׁבֵּית זֶה נִקְרָא עַל שְׁמוֹ?' - 'אֵי יַעֲנֶנּוּ
celebrity... (21) וְכֵאן, בְּלֵב הַדִּחֵק הַהֵבִיל
אֲנִי זוּעֵק לָהֶם: "אֵי הוּא יוֹסֵף - חֵיִם בְּרִנָּה !!!"

..אֲנִי בּוֹעֵט בְּשָׁנֵי שׁוֹטְרִים מְסֻגָּל הַנִּידָת
שֶׁבְּעֵינַם אֲנִי רַק מִתְחַזֵּה הַשֵּׁם לְשִׁחּוֹק
אֶת כְּבוֹד שׁוֹר-הָאֵמָה (מִיָּן שׁוֹר-בְּלִי-תִיק, מִשְׁרָה נִכְבְּדָת
שִׁטְרָם הַגְּדֻרָה לֹא בִתְקִישׁ"ר (22) וְלֹא בַחֵק)
וּפְתַע, מְכַל עֵבֶר, מְצַטְוִיחוֹת קְרִיאוֹת-הַשִּׁבְר
שֶׁל אֵלֶּה הַשׁוֹפְכִים עָלַי כָּל שִׁקְץ וְחִרוֹף:
'בְּרִיזוֹן וְאוֹזוֹרְפִטוֹר, (23)
חֹלִיגָאן וּפְרוֹבוֹקְטוֹר
וְדַמוֹרְלִיזְטוֹר !
(אָף לְמֵרוֹת אוֹתוֹ טְרוֹף)

אֲנִי בְּהֵם חוֹזָה
וְסַח בְּחֵקְךָ עֵקֶשׁנִי
כִּי כָּלֵל אֵינְנִי מִתְחַזֵּה
וְכִי אֲנִי - אֵי נִי ...)

- 'יֵאלֶלֶה תִפְסִיק עִם זֶה, יֵא פְסִיכִי !' הֵם קוֹרְאִים שָׁם,
'הֵלֹא הַבְּרִנָּה הַהוּא מֵת מִן מֵן. לֹא עוֹד...'
'לֹא בְּלִבוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד !' אֲנִי מְרַעִים שָׁם
'עוֹד יֵשׁ כְּאֵלֶּה שֶׁאֲצַלֵּם הוּא חֵי מֵ אֵד !'
אָבֵל צִחּוֹקֵם מְכֻלִים אוֹתִי
וְהַדְּלִחוֹת חֲגוֹת
וְהֵם מְגַלְגְּלִים אוֹתִי
מְכַל הַמְּדַרְגּוֹת...

..רַק מְאַחֵר מְזָה, בְּדֻרְךָ, בְּנִידָת,
אֲנִי שׁוֹמֵעַ שָׁם, מְקַבְּרִי עַד הַתּוֹל,
אֶת הַנְּהֵג: 'כְּשֶׁאֲעַצֵּר לְךָ לְרִדָת
מִיָּד תִּקַּח אוֹתוֹ, חֲלָפוֹן, אֶת הַמְּסֻטוֹל
עִם אֲזָקִים עַל הַיָּדִים וְאֵלֶּה בְּרֵאשׁ, קוֹמְפִלְט,
יָשׁוּר לְבֵית-הַמְּעַצֵּר אֲבוֹ-כְּבִיר.'
וּמְתָרוֹמֵם מְהַרְצָפָה, מוֹל פְּרָצוֹפוֹ הֵלֹא-קוֹלֵט
אֲנִי טוֹרַח שָׁם, גְּרוֹטְסִיקִית, לְהַסְבִּיר:
'אֲבוֹ-כְּבִיר ? פֵּעַם נִרְצַחְתִּי שָׁם, בְּשָׁנָת
תְּרַפ"א, אָף לֹא בִיָּדִי אֲחִי וְכֵנִי עִמִּי...'
בְּרֵם, הָעֵבֶרִית שְׁלִי פְּשׁוּט אֵינָה נִתְפָּסֶת לוֹ, לִיאֵט, (24)
וְהוּא בּוֹעֵט בִּי, לְסַמְרֵנִי לְמִקוֹמִי
עַל קְרַקְעִית אוֹתָהּ נִידָת זְהוּמָה, הַמְּרִטִיטָה
כְּמוֹ בְּעוֹיֹת שֶׁל צִחּוֹק גַּם הִיא, מִיָּן צִחּוֹק עֵבֶשׁ,
מֵה שְׁנִלּוֹה כְּתוֹסְפוֹת-יוֹנְטֵב (25) אֶל אֲבַחַת הַבְּעִיטָה,
הַבוֹז הַלַּח
וְהַצִּינִיזֵם הַיָּבֶשׁ.

* * *

אז זהו,
זזים,
מחלון-הניידת
מציץ בי כמין déjà vu שנבדה
שחור לילה של אז, של מזמן, של מקדם
(למרות שהייתי כאן פעם, עבדה,
ורק שזכרי העבר שוב פוקדים
כ-ghost בטיחה מכשפת, כל חדר
בלב) וחולפים כאן: בית-פוסטה, מסעדת-
הקואופרציה של פת-נגדים
וטה נטול-צוקר, סניף בנק עותומאני,
אטליז, הקונסוליה של הוד מלכותו
הקינור הפרוסי, בית-כנסת, בי-בני,
קרפף-דיליג'אנסים, חלפן ונחתום
ובית-הפנסיון של אדון חיים-ברך
ובית הגימנסיה 'הרצליה', שבו
הרבצתי, כלערער, (26) בכני-התשחרת
גראמאטיק(27) עברי על כרעיו וקרבו,
וצריף השען, ומשרד-הרדאקציה(28)
של אהרונוביץ' ("הפזילצעיר")
וכל מראה-נוף הוא רק קטע, רק פראקציה
ממה שאי-פעם טלטל והסעיר
אותי, את אותה סכיזופרניה-על-שתיים
שאין בה רק שנים, יש באנדה שלמה
של כל גבורי שגבורה בהם אין,
של כל חלכאי התלויים על בלי-מה,
תלושים וקלושים ונפלים ומשנים:
'אובד-עצות', מינץ, אוריאל דודובסקי,
מנוחין ואברמזון, כל הזידובסקים(29)
הפרנאידים שבי, המענים
באיזו פולסין דיסורא, (30) בקיאים
בכל דקדוקה הסבוף של הנפש,
בכל נטיות הפעלים הנטויים
(בפרט נטיות השכשוף במי-רפש
של כל רזיגנאציה, יאוש ודיפרס,
של כל אפיקורסות וכל סקפטיציזם:
נשברתי, נשברת, נשברנו... התרס
מול כל טחי טיח תפל וכל 'איזם'
בנפש בלי שרש, בלי פעל, בלי תאר,
בנפש קרועה לגזרות וגזרים
רק בלי בנינים, כל בנין מט לכרע
ומה שנותר: רק עיים ושברים,
נחי ע"ו עם חסרי פ"נ יחד...
נחי ל"ה עם חסרי פ"י... אה,
ורק לא חסרי עצבונות ומרי-שחת
ורק לא נחי מעמל ותלאה...)

מתי זה התחיל : האבסצס, (31) הספחת,
הנגע ההוא, הממאיר, של היות
מוקע ומוקא כמו ההוא, האידיוט
של רב דוסטובסקי? מתי זה נפתח ה-
פורינגל הרסקולניקובי, אימה זו
שהיא אפילפסית-הנפש, בצרב
כאב את הלב בעוית-קמזוב
עם דוי פאירברגי וספזמות-איוב?
מתי זה, מתי חש אדם בקללה זו
של כל שנולדו לחוחים ומכאוב?

האפשר

כתנא רבא,

רבא פרויד: עוד בבי ת-א בא,
בעמעום אפל, בשחר ערפליו של המקדם?
או קצת הלאה - בלילות, עוד
בישיבה, בעיר קונוטופ,
בקומה שחוהה, ער ולא ער, נרדם ולא נרדם
לאור נר דל, דמוע-חלב, עם נוצת-אנוז זוחלת
בחרוק חסר-תוחלת של שחור-דיו על לבן-דף
של פמפלט, קונטרס-מחתרת, הנוחץ והסותר את
כל מוסדי החסידות הנעה כעלה נדף? ...

האפשר כי מינץ השחות, או מנוחין-אין-מנוח
וכן חפץ-אין-בו-חפץ, דודובסקי, אברמזון,
כל כפיליו של יוסף-חיים הנעים בחשכה עם
הצללים, אותם בני-חיל הרוקדים באלכסון
על כתלי הקלויז, (32) כאלו עוד מעט אותם יפילו
ואינם חשים אפלו איך אחר גבם ממש
עט לו חרש, סטאדיה-סטאדיה, כשונור אל החד-גדיא
או כברוך על שלום-ארקדיה, (33)
אותו ז'וליק, (34)
השמש -
...!

חוטף את הפמפלט (עם)

תנוף-אזנו של אותו פתי

שנתפס בפלופ (35) פתטי לצחוקם של כל רעיו,
צחוק פלפלתא, צחוק חריפתא) ומוסרו לריש-מתבתא (36)
והלה סוטרן על לחי ושישים בו בני-מעיו
בפקדו לשוף בשקט את הכתב-טמאה, השקק
המשומם - ולו, לשיגף, לא ברור פה עד עכשיו
מה בווער יותר: הלחי, הדפים או קלון-הדחי
של הזר, הזר עד בכי, לכל נורמה, חק וקו
של חריג פורע-סדר הפורץ כל סיג וגדר
ואינו חובר לעדר גם אם כף עושים כלם,
שהכלל 'cosi fan tutte' (37) - אם רב מוצרט במטותא
לא יזקף לו זאת לגנותה - לא קסם לו מעולם.

של קשה-ערף המטיח ראש בקיר, של תם שלימזל (38)

שְׁעוֹד לֹא לָמַד, נְאִיבִי, לֹא לַחֲקֹר וְלֹא לְדַרֵּשׁ
בְּמַפְלָא מִמֶּנּוּ, זֶה שְׁלֵעוּלָם יִקְפֹּץ בְּרֹאשׁ
בְּלִי לְזָכֹר שֶׁהַפְּשָׁפִיל בְּעֵת הַהִיא יָדַם... כִּי מָה זֶה

כָּל הַשְּׂכָל הַיִּשְׂרָאֵלִי הַמְּזוּרִי וְהַשְּׁחוּזִי
אִם לֹא חוּשׁ שְׂרָדְנוּתוֹ שֶׁל הַסְּתַגְלָן וְהַצִּיָּתָן פֹּה
לֹא לְשַׁחֲוֹת נֶגְדַּת הַזָּרָם וְלִשְׁמֹר עַל רֹאשׁ קֶטָן פֹּה
וּבְלִבְדֵּי שְׂכָבוֹד הַתְּחִסִּים יִכְסֶּה מֵאָה עֶפוּז?

כֵּן, אֹמֵר לִי הַפְּדִיאִנִיק
הַמְּצוּי, 'לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל
וּגְלוּי-לֵב? הַאֵךְ נִישֵׁט דְּעַר צ'אִינִיק, (39)
לֹא רְצוּי וְאִי אֶפְשָׁר...
לֹא תִרְחִיק עִם זֶה לְלַכֵּת
אֶלָּא רַק לְמֵאֶסֶר
אוֹ תִמְחוּי, לְכֵן הַשְּׁלֵף אֶת
הָאֶמֶת וְהַמּוֹסֵר
אֶל מַחְסֵן-הַגְּרוּטָאוֹת וּגְבַב-הַשְּׂמֵאֲטֵעַס, מִיִּסְטֵר חֶפֶץ
אוֹ מֵר פֶּאִירָמֵן אוֹ מִיִּנֵן, וְתֵן לְבָד שֶׁלֹּא לְסַקֵּל
שׁוּם דְּעָה קְדוּמָה, שׁוּם דּוֹגְמָה, שׁוּם אֶפְנָה - וְרֹאשׁ לְפָל:
לֹא לְקַרְא לּוֹ לְנוֹן בְּשֵׁמוֹ גַּם אִם שׁוֹמְעִים אֶת נֶפֶץ
הַסְּדָקִים הַמְּסֻגְרִים אוֹתוֹ... יִשָּׁן, עוֹלָם יִשָּׁן
מֵט לְנַפֵּל... וּבְכָל זֹאת אֵל תֵּא מֵר לֵה! הַחֲבָרָה יֵאֲטִים
הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדוּקִים וְהַצְּבוּעִים מִפְּנֵים רֵאשֵׁם
בְּפִקְחוֹת מִן הָאֶמֶת, רַק הַמְּפָרַע וְהַלּוֹנֵאֲטִיק (40)
צוֹעֵקִים בְּרִישׁ גְּלִי, כְּשׁוֹכְוִיִּים עַל הַגְּנוֹת,
אֶת שְׂפָל אֶחָד יוֹדֵעַ
אֶךְ נִזְהָר לֹא לְהַגּוֹת...'

כְּלוּם אֶפְשָׁר הוּא, יוֹיִסֶף-חַיִּים,
כִּי כָבֵר אֶז, בְּחִשְׁבָּה,
הַתְּאֵוָה, שְׁחוּר, אוֹת-קִינֵן
לְלִבְנוֹ שֶׁל מִצְחָד?
כְּלוּם אֶפְשָׁר שְׂכָמוֹ שְׂאִין אָדָם בּוֹרַח מִצְלוֹ
אִין הוּא נֵס מְשׁוּם סִימְפוֹנִיָּה חֲמִשִּׁית שֶׁל גּוֹרְלוֹ
וּכְבֵּר אֶז, מִשְׂמֵשְׁפִנְתָּ פְחִיל בְּצִבְאָה הַצָּר,
כְּבֵר הַחֲתֻמָּת בְּגִשְׁפִּנְקַת הַמְּצוּר וְהַמְּצָר?

* * *

אוֹ אַחֲרֵת:
אוֹרְיוֹל,
עִיר גְּדֻחַת בְּרִחֶק -
הַמְּדִים, אוֹתוֹ חֲאֲקִי גְזוּר וּמְדוּד,
יְהִים הֵם, זֵהִים הֵם לְבִשָׁר אִישׁ כְּמוֹד
וּבִשָׁר-הַתּוֹתְחִים (כּוֹלֵל שְׁלֵף) שֶׁל כָּל הַגְּדוּד.

וְתִמִּיד זֶה אוֹתָהּ מִדְּמָנָה נְאָלְחַת
וְאוֹתָם ת"ס-ת"ס ח"ח נְתַעְבִּים, וְאוֹתָם

בלבוסיין לקלף, וחתמת רשעתם
של פלבי הקצונה הרוסית
הנוכחת.

אבל אף-על-פי-כן - בין ה'דום' וה'נוח'
מי אינו חש בנוח, אינו קופא דום?
מי אינו מתברג בשורה, מעודו,
פה שאר, הבהומים לבלי נוע?

מי אינו מתנשר עם שום קו - וגמולו
חמתם של גוים פסקודניאקים?⁽⁴¹⁾
מי בועט בכל חק חוץ מאלה שלו
הבזים לחקי הפרוסטיאקים.⁽⁴²⁾

מי נזרק למחבוש וכותב על קרעים
של ניר-אריזה, במקרי-קצף,
לידו, בן הרב מק"ק פוא'פ, נעים
זמירותיו הצובטות של העצב:

"זהו עמק-בכא אם לא עמק-בכות,
אהובי,
אהובי אורי-ניסן,⁽⁴³⁾
עלבונות, עלבונות ופגעים. החשכות
את הנשומה יסירה⁽⁴⁴⁾ הניסה.

קסרקטין, בטליונים, רשעות - ואני
נטע זר פה, תותב כפרוטזה
בבצה הזאת, ז'יד חולמני, גלמני,
בקצור: אנטפוד, אנטיתזה
הנמנית כמוטאציה של זן רב-פגמים
(אף כי דאס
איז שוין לאנג נישט קיין נייעס)⁽⁴⁵⁾
עם אותם שמומם הוא המר במומים:
שאנים,
ככלם,
וילדע חיעס...⁽⁴⁶⁾

כל חסרי מלתעות הגזלה והטרף
החורגים מפלל גזע פריצי-האדם
וצמאים לקצת צדק, קצת ישר, קצת ערך
בו-בזמן שהיתר צמאים לקצת דם...

כל הלא-יצלחים, כל חולי-הירח
הנושאים את נפשם למחוז-חפץ חשוק
שכלו הזיה, ובמקום לטפח
חשבון-בנק, ראדיוס-כרס או באסטה בשוק -
מפריחים לקצבו של לבם הפרוע
עפיפון-חלומות הממריא אל תכלתם
של אותם תמהונים: משגע איש-הרוח,

או נביא שכור-אוטופיה,
או סתם
ילד תם.

כל אותם ששנים נכלאו מעברו
של הגבול בין שפוי ללקוי-נפש
ופתאם מעזים הם לקום ולברא
אגדה מפלאה,
מכנפת.

אגדה הגואלת בלב מתיאש
כברות-אור של תקנה, לא של אפע,
שצומחים בן על כל העצים, פרוצי-שפע,
פרות מפלאים של ממש ושל יש
ונוגן בה, כפולג, שיר-ערש שלו
הלוחש כי יש גמול לפגוע
ויש פת לרעב
ומזור לכאב
וקצת אשר בקצה געגוע.

שיש חוף סהרור ודכי ים מערסל
הלוחף את שקטו כמין לחן
שהומים בו צלילים, אם לבד ואם יחד
גלי השמחה החמים
וחליל-כסופים אחד שב ומסלסל
באזנם של הדחי והבכי והפחד
מין טרמולו דק של המיה הפולחת
כל לב
בהמון רחמים.

שיש דלת-סתרים גם לגן הנעול
שעליה, כמו ביאליק בשיר 'הכניסיני',
לבנו הזב, מיגע ונקזב ורעב לפרוסת-אהבה
הולם וחולם באותה יבבה
אשר בה גם מיתרי פנורף הגנסיני
פועים, אורי-ניסן, כצאן בשרב
בחזף הנטרף משעול.

ושיש איזה 'שם' של ודאי, לא של בדאי
שממתיך עוד מעל ומעבר
לעלבון ולצער, לחלי, לבלאי
ולעני המר, הגלמוד
וב'שם' הזה אין לא ענות ולא דוי
של צפור-כלות-הנפש בכלוב-העצצבת,
רק משהו חם, השוה את הסבל
לחיות בעדו
או למות...'

* * *

או, כָּךְ :

יְמֵי לִוְנָדוֹן -

הָאִיסְט-אַנְד. הַעֲנִי.

E. 66 Jubilee Street (47)

מִבְּקָר עַד עָרֵב בְּדָפוּס הַזֶּאֲרָגוֹנִי (48)

(מ' דְרוֹקֵט זִיף דָּאָס לְעֵבֶן, מ' לְאֹזֵט דְעֵם עֲבָרִית). (49)

הֵיכֵן אַתָּם, אַבְרָמְזוֹן, חֶפְזֵן, מְנוּחִין

וּמֵינֵן, דְּוֹדוֹבְסְקִי, 'אוֹבֵד-עֲצוֹת', הָאָה?

בְּוִיטְצ'פֿל (50) קָר. אִם רוֹאִים כְּסִתוֹת-פּוֹף עִם

שְׂמִיכוֹת רְכוּת-צָמֵר - זֶה רַק בְּגִבְהָה

שֶׁל כְּסוֹת עֲבִי יְנוֹאָר... אֵד עַל הַתְּמִזָּה

וּפְלֵא-פְלֵאִים: אִם תִּלְךְ, כְּמַרְחֵף,

נְעוּל מְנַעֲלֵי יוֹיֶסֶף-חַיִּים (הָאֲמָצַע

קְרוּעַ) תִּלְךְ

גַּם נְעוּל,

גַּם יַחַף...

וּבְכֵן, זֶה לִיל-חֶרֶף: קְפוּאָה, מִתְּכַנְּפָת

הַהִיא, הַקְּבִיחָה מְעַנֵּת-הַרְעֵב.

רֵאשׁוֹ הַכְּבִיד שֶׁל הַבְּחָר-הַזֶּעֲצָעֵר (51)

מִדְּפוּס נְרוֹדְנִיֶּצְקִי, שֶׁהוּא גַם, אַגֵּב,

רֵאשִׁי בְּמַקְרָה (לֹא שֵׁישׁ לִי בּוֹ נַחַת

אֵף כֶּכָּה זֶה, סוּס שְׂנִיתָן בְּחֻנָּם

שְׁנִי אֵין בּוֹדְקִין...) מְהֵמָה כְּקִלְחַת

וּתְפוּשׁ-שְׂרַעֲפִים מְטֹל עֵר וְלֹא נָם

עַל 'פֶּר' שְׂבִינוֹ וּבִין אֶבֶן - אֵף פֶּסַע:

לֹא פֶר, צְרוּר-שֶׁל-פּוֹסְטָה קְשׁוּר, בּוֹ צוּרֵר

הַבְּחָר דִּנְן אֶת חוֹכְרוֹת 'הַמְעוֹרֵר'

אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְנָה מְחָר לְאוֹדֶסָה.

וּכְמוֹ לְהִטְעִים אֶת סִסְמַת כְּתַב-הַעֵת

('כִּי לְעוֹרֵר אֲנִי בָּא') אִם רַק יֵט

גּוֹפִי אֶת רֵאשׁוֹ הַעֲיָף, אֵף כְּזִית,

אֵל 'פֶּר' זֶה שֶׁל קְשֵׁי חִבְלֵה אוֹדֶסָאִית

מְבֹטָח לוֹ כִּי לֹא יַעֲלֶה בְּיָדוֹ

לִישׁוֹן אֵף לְרַגַע עַל 'רֶד' רְפוּדוֹ...

וְאֵז, בְּשִׁכְבִי כְּאֶחָד הַפְּקִירִים

אוֹ כְּמוֹ יַעֲקֹב עִם אֲבָנָיו לְמִרְאֵשׁוֹת,

לְפִתְעַ,

בְּרִתְעַ,

לְאַרְךָ הַקִּיר, עַם
רְשׁוּשׁ פְּרַעוֹשֵׁי הַמְּזֻזָּן, רוּחַ שׁוֹת
רַגְלָיו שֶׁל פְּרַעוֹשׁ שֶׁגָּדְלוּ גָדֹל-אִישׁ
וְאֵף שְׁטוּרְחַח הוּא לֹא לְהַרְעִישׁ

מִיָּד מְזַהוֹת בּוֹ אֲזַנֵּי הָעֵרוֹת
גַּב הָעוֹרֶךְ לִי חֲפוּשׁ בְּמַגְרוֹת...

אֲנִי, שְׁנַקְרָה לִי - וְלוֹא גַם כְּפוּי -
בְּקוֹר-נִימוֹסִין זֶה בְּזִמְנָן לֹא צְפוּי
כּוֹבֵשׁ בְּקַרְבֵי צַחוּק חֲנוּק, הַמְבַקֵּעַ
כְּנַחַל פּוֹרֵץ אֶת סִכְרֵיו בְּגִדְשׁוֹ
וְכִכָּה, בְּלִי שׁוּם פְּנִיָּה לְהַפְרִיעַ
לְהוֹד-לְסֻטוֹתָו זֶה בְּמַלְאָכַת-קִדְשׁוֹ
אֲנִי עוֹצֵר כּוֹחַ כִּי אֵין עוֹד שׁוּם סִכְרֵי
שֵׁישׁ בּוֹ לְכֹלָם בִּי אֶת גֹּל-הַגְּחִיכָה:
חִי-חִי וְחַה-חַה... וְהֵאִישׁ, כְּמַסְכֵּת
נִבְעָתַת אַחַת שֶׁל פְּתָדִים וִיפִיחָה
גְּלֻפֹת אֶל הַקִּיר, קְפוּא-אִימָה וְתִקּוּף-רְטֻט
כְּרָגָל קְרוּשָׁה זוֹ, וְשֵׁף בְּקַפְסָה
גְּפֻרֹר הַמְאִיר אֶת פְּנֵיו בְּעֵלְטָת
חֲדָרֵי הָעֵלּוּב, אֵךְ לְפִתַע הוּא שֵׁם
נִפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ - וּבִיִּידֵישׁ רוּהֻטָת
אוֹמֵר לִי: 'נֹו, מִילָא... תְּפַסְתָּנִי תְּפִיסָה...
אֲבַל, בְּשֵׁם כָּל מְפִירָיו שֶׁל הַחֵק:
עַל מַה זֶה כְּבוֹדוֹ מִתְּפוּצֵץ כָּאֵן מִצְחוֹק?'

-עַל כֵּן, 'אֲנִי סַח לוֹ (טוֹרַח לְכַבֵּשׁ אֶת
צַחוּקֵי הַסּוֹחֵף וְחוֹזֵר וְנִעוֹר),
'שְׁבֹאֵת, אִידִיוֹט, לְחַפֵּשׂ פַּה בַּחֲשֵׁךְ
אֶת מַה שְׂאִינֵנִי מוֹצֵא גַם בְּאוֹר...'

* * *

נו-נו,
וְאַחַר-מִכֵּן:
יְפוֹ. הָאֶרֶץ.
יֵרָא אֲנִי אֶת אִסְיָה זֹאת, יֵרָא אֲנִי אֶת בְּכִי
הַיֵּשׁ הַמְתַּנַּנֶּה, אֶת חֲרַבְנֵנוּ הַנִּצְחִי,
יֵרָא אֲנִי לְרֵאוֹת שׁוֹב לֹיפֵט גַּעֲשֵׁעֲפֻטָן, (52) אוֹתוֹ פֶּאֲרַעֵךְ (53)
מִמֶּנּוּ נִתְמַלֵּט לְכָאן הַגְּנִיּוֹס הָעֲבָרִי
בְּכִדֵי לְהַשְׁתַּנּוֹת,
לְהַבְנוֹת
וְלְהַבְרִיא.

'עַל חוֹף יַם הַתְּכֵלֶת, בְּיַפּוֹ עִיר הָרֶפֶשׁ' -
אֲגָרוֹת, אֲגָרוֹת לְגוֹלְדֵיבְּרֵג, לְקְלוּיִזְנֵר, לְמִי לֹא:
הַמְלָה יִתְדוֹת

שנואָה עלי כַּרְפֵּת
גְּדוּשֵׁת פְּרוֹת קְדוּשׁוֹת, מְכוּת סִקְלָרוּזָה... בְּקוּלוֹ
שֶׁל מְרַמֵּר אִם תִּשְׁמַע, רְעִי, גְּרוּעַ לֹא יִהְיֶה עוֹד,
אָבֵל - אִם לֹא גְרוּעַ אֲזִי מְדוּעַ הוּא עוֹב?

מְדוּעַ הֵם עוֹזְבִים כְּלָם? לָאֵן לְכֶם נוֹהָה עוֹד:
שׁוֹב לְגָלוּת? כְּלוּם אֵין לָהֶם גְּלוּת גַּם כִּי אֵין...? כְּזֶה
אֲנִי, פְּסִימִסְטֵן קוֹדֵר, אֶקוּטִי... לְעֵינַיִנו
בְּנִקְרוּט⁽⁵⁴⁾, בְּנִקְרוּט גְּמוּר, מִשְׁמָע: בְּכָל הַמּוֹבְנִים...
הָאֵילוּזִיָּה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה, בֵּינַנּוּ,
לְהַבְטִיל... טְעוֹת מַעֲקָרָא... בְּעֵין-גְּנִים
פּוֹרְחוֹת הַשְּׂקָדִיּוֹת פְּרִיחָה וְאֵן-גּוֹכִית מְטָרְפֵת,
דְּבַר-מָה פְּרוּץ, צִעֲקָנִי. שָׂא-שָׂא, בְּלִי הַפְּרוּזוֹת!
אֵין גְּלִיקָן⁽⁵⁵⁾, אֵין נְסִים! עֲנוֹת-חֶצֶץ, דְּבִקוֹת-הַזֶּפֶת
שֶׁל גְּדוּד-הָעֲבוּדָה בְּכַבִּישׁ⁽⁵⁶⁾ פְּחוֹת מְאֻחָזוֹת
עֵינַים. פְּרוּזָה סִגְפָּנִית שֶׁל אֵהֲלִים בְּרוּחַ
בְּמַגְדָּל. מְאַחֵר מְזֶה - בְּצַרְיָף בְּרֵאס-אֵל-עֵין⁽⁵⁷⁾.
אֲחֵר-כֶּף: סִאחְנָה, פְּרִדְסִי אֲבוּ-כַּבִּיר. לֹא, אֵין
בֵּין הַפּוֹגְרוֹמְשְׁצִ'יקִים הַמְּקִיפִים - גִּי'הֲאֵד פְּרוּעַ -
אֵת בֵּית מִשְׁפַּחַת יֵאֲצָקֵר בְּפִרְדֵּס הַהוּא, פְּרִדֵּס
שְׂאֵין בּוֹ רְמֵז, דְּרוּשׁ וְסוּד, רַק פֶּשֶׁט חֲמוּץ-עֲלֵיהוּם,
שְׁחוּז-סִפִּינִים, נַחַר, צְמֵא-דָם, שׁוֹקֵק, מִתְלַעֲלַע,
לֹא! אֵין בְּהֶם אֶחָד אֲשֶׁר קָרָא אֵת הַקְּנֻטָרִס
שְׁלִי עַל הָעֵרְבָצִ'יק הַקְּטָן, אֲחִי לְעֵנִי
וְפָרֶף שֶׁנִּקְלַע לִי בְּשִׁבְלֵי הַפְּרִדֵּסִים
כִּישְׁמַעְאֵל צְעִיר לְפָנַי יִצְחָק זָקֵן כְּמוֹנֵי
(כֵּן אֲרַבְעִים כְּמַעֲט). נוֹ, וְעַכְשֵׁיו מִתְבוֹסְסִים
עַל הַרְצָפוֹת הַמְּגֻאָלוֹת מִן הָאָדָם-אָדָם
הַיִּעֲקָבִי הַשְּׁפוּף בִּיְדֵי עֶשׂוֹ דִּיפּוֹ
שִׁשְׁתָּנוּ: אֲבָרְהָם וַיּוֹדֵל יֵאֲצָקֵר, לוֹאִידוֹר,
צְבִי שְׂ"ן, צְבִי גּוֹגִיג וְאֲנִי (נוֹצוֹת כָּרִים לֹא עָפוּ
וְלֹא רָקְעוּ סוּסֵי קוֹזָאק וְלֹא עָשָׂן סַעַר
מִסִּינְגוּגוֹת-⁽⁵⁸⁾ אֶפֶר, בְּרָם -
א ו ת ו רְפָרְטוּאָר...

* * *

אֲנִי מְגִיעַ לְעַקֵּר,
דְּהֵינּוּ
לְנִידָת:
וּבְכֵן, בְּאִים אֵל בֵּית-הַמַּעֲצָר אֲבוּ-כַּבִּיר,
לִילָה שְׁלָם בֵּין הַפּוֹרְצִים וְהַזּוֹנוֹת. - 'תְּבִיט',
אוֹמֵר בִּי יוֹיִסֵף לְתֵאוּמוֹ, לְחַיִּים, 'אֵיזָה סֶדֶר
מוֹפְתִי: מִקָּל וְעַד כְּבֹד, מִסְקָרְצוֹ עַד אֲנִדְנֻטָה,
כָּל עוֹף וְשָׂרִץ בְּכִלּוּבוֹ, כָּל סוּג וְסוּג לְחוּד,
כָּאֵלוּ בְּאֵנוּ לְמִדוּרֵי הַגִּיָּהוּם שֶׁל דְּאֲנֻטָה
שְׁכָל פּוֹשְׁעֵי מוֹדְרָגִים עַל פִּי הַהִתְמַחֹת
הַקְּרִימִינְאֵלִית: דְּגִי-רַקֵּק בְּדִלִים מְדִגִי-הַטְּרַף,

הַבְּרָקוּדוֹת, הַכְּרִישִׁים, לְוִי־תְנִי-הַתְּהוֹם
וְכָל סוּג-פֶּשַׁע בְּמִקְוֵמוֹ, אֵין הֶסֶג-גְּבוּל, אֵין פֶּרֶץ
וְאֵין צְנִיחָה, מִלְּבַד צְפִירַת נִידַת כִּי תֵהוֹם.

וְכָל הַמֵּאֲפִיוֹנָרִים, כָּל הָעֶרְסִים, כָּל פְּרָחֵי
לְסֻטוֹת וְסֻטוֹת, שׁוֹלֵיוֹת-הַגְּנָבִים, הַנְּרִקוּמָאֲנִים,
הַשְּׁלֹמְפָן-פְּרוֹלִטָרִים⁽⁵⁹⁾ שֶׁל עוֹלָם תַּחְתּוֹן, אֹרְחֵי
הַקֶּדֶשׁ-עוֹבְרֵי-הַחֶק הַזֶּה שֶׁתְּכַלִּיתֶם, דּוֹמְנֵי,
ל פּוֹעַ סֶדֶר - דּוֹקָא מְקִימֵם אוֹתוֹ פְּדִין:
הִירְכִיָה, לֹא אֲנִרְכִיָה, אִישׁ, דְּגָלוֹ וּמְחַנְהוּ -
רְכִבֵי אֲתָנוֹת עִם רְכִבֵי אֲתָנוֹת,
יִשְׁבִּי עַל-מְדִין עִם יִשְׁבִּי עַל-מְדִין
וְשַׁעַר-הָאֲשָׁפוֹת
אֶל מוֹל שׁוֹכְנֵי פְּסָגוֹת נְשָׁפוֹת,
כָּל מִין וָזֶן, כָּל שְׂרָץ לְמִינֵהוּ...

וְיֵשׁ מַחְלָקָה רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנֵיָה וּשְׁלִישִׁית בְּסַפִּינָה זֹה, בְּטָרָאנְטֵע
טְרוּפֶת-הַסּוּפוֹת הַחוֹתְרֶת בְּסֻטִיכָס⁽⁶⁰⁾ הָעֹבְרֵי שְׁגָלִיו גּוֹעֲשִׁים
וּבָה - כְּבִמְעֵי תַבַּת נַח וְלֹא רַק בְּכֻטָן תַּפְתּוֹ שֶׁל רֵב דְּאֲנָטָה -
קוֹמָה עַל קוֹמָה,
כָּל אַחַת בְּמִקְוָמָה:
תַּחְתִּים
וּשְׁנִים
וּשְׁלִשִׁים.

'הֵנָּה', אוֹמֵר יוֹיֶסֶף לְחַיִּים, 'הֵנָּה'
בְּדֶרֶג הַנְּמוּדָה מִכָּל בֵּין מְדוּרֵי הַכְּלָא
תִּמְצָא אֶת כָּל צְבוּר הַדִּילְטָנְטִים, כָּל מִינֵי
גְּנָבְבוֹנִים בְּלִתֵּי-פְרוֹפְסִיוֹנָאֲלִים כְּאֵלֶּה
שְׁעִסוּקִים פְּרִיצוֹת קְטָנוֹת בְּקַבְלָנוֹת-מְשֻׁנָּה,
שׁוֹד-זוּטָא, כִּיסוֹת צְנוּעָה, קֶצֶת פּוֹשְׁרִים שֶׁל חֶמֶר
נְרִקוּטִי, כָּל הַבְּרָאָה שֶׁל אֲגוּד נְמוּשׁוֹנֵי
הַפֶּשַׁע הַזּוּטָר הָאֲנוּסִים יוֹם-יוֹם לְלַחֵם אֶת
מְלַחְמַת-קִיּוּמוֹ שֶׁל הָאֲפָאשׁ⁽⁶¹⁾ שְׁאֵין בּוֹ touch
שֶׁל קְרִימִינָאֶל-אָמֶן, כִּי אִם
שֶׁל חוֹבְכָן פְּרֻטָאֵץ⁽⁶²⁾.

אוֹלָם
קֶצֶת לְמַעְלָה מְזָה, בְּמִבּוֹא
לְרֶף הַיִּחְסָנִי יוֹתֵר, שֶׁל שׁוֹינְדְּלָרִים⁽⁶³⁾ עִם קְלָאסָה -
מַעְלִין
בְּקֶדֶשׁ,
יַעֲלֶה וַיְבֹא
לְקוֹמָה הַבְּאָה שֶׁהַבְּאָסָה בָּהּ פְּסָה
וְיֵשׁ בָּהּ כְּבֹר שְׁדוּגָה שֶׁל סוּג פְּשִׁיעָה שֶׁלֹּא נִכְתָּב עַד
עֲכָשׁוֹ בְּשׁוּם מְחַקֵּר קְרִימִינולוֹגִי עֲדָכְנִי
אִיךָ הִרְמָה עוֹלָה בּוֹ מְאוּקְטָאָבָה לְאוּקְטָאָבָה

מסתם אלתור חובבני לרף מקצועני.

ואם מישהו אמר שלא נהא פה עם נורמאלי
כל עוד אין לנו גנב עברי, זונה עברית וסד
כלי-הקדש של עולם תחתון עברי, הרי שמה לי
הוכחה יותר חותכת וסכוי יותר מוכח
שתוף זמן קצר נהא כאן, בקליבר קולוסאלי,
כבר נורמאליים באפן לא נורמאלי גם בכך...

כך שאם הקומה התחתית עניה
ברמת ה-knowhow⁽⁶⁴⁾, יא שיח',
מסתבר פי מקצה הדייטה השניה
משתפרים הדברים, ועוד איך!

ובן-רגע נפר, לטובה כמוכן,
ההבדל (פקח עיניך וזכור!)
בין גנב פרימיטיבי, נבער, חובבן
בדרגת פועל-דחק שחור
לעקרוט⁽⁶⁵⁾ עם צוארון-היקרה הלכן
ההולך, במקום דוגרי, סחור-סחור
עם לטוש ועם חוש ועם שמץ גון
וירטואוזי,
ו? ש מה ל ב ח ר:

יש רואי-קשבונות
ומרבי קשבונות
נוכלי מס וקמס ותשוואה
מלביגי הון עתק
בתחכום מרתק
של ממחים לטובות-הונאה.

יש אינספור סוללות שועלי פרקליטות
העושים את הנורמות לשחוק
וזריזים לעיל את פילי השחיתות
בקופי מחטיו של החק.⁽⁶⁶⁾

יש קשרים ויש קליקות, יש דוד ויש גים
ושוטרים העוצמים עיניהם,
יש קרובים לצלחת, לכס או לפיס
העושים כם כבתוף שלהם.

יש רזי דרזים
של תפירת מכרזים
בחויטי הבקשיש והבלוף

וְיֵשׁ שְׁנוֹר לִי מִמֶּךָ
וְאֶשְׁנוֹר גַּם לְךָ
וּבְלִבְדִּי שֶׁדָּבָר לֹא יִדְלָף...

וְכָל הַהִלּוּלָה
שֶׁבָּה חֲקִינוּ נַעֲשִׂים
חֶקֶא וְאֶטְלוּלָא
וּבָה צְבוּעִים נְדָמִים כְּבָשִׂים :
הַגְּבִיר הַמְּשַׁמֵּט
מִן הַמְּסִים וְהַשׁוּמוֹת,
טִיוַח הָאֵמֶת
בְּמֵאֲזֵן וּבְרִשׁוּמוֹת,
פְּבָרוֹק הַעֲמוּתוֹת
וְהַכְּסָפִים הַמְּחֻלָּפִים,
הַפְּרָאזוֹת בְּפָרוּטוֹת
וְהַגְּנָבוֹת בְּאֶלְפִים -

אֵינָם אֵלָא פְּאֻזָּה זְמַנִּית, שֶׁלֵּב-עֲרָאִי
מִמֶּנּוּ סוֹפְסוֹף מִתְמַרְת
רַמַּת שְׁדָרוּגוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁוִינְדִּלְרִי⁽⁶⁷⁾
לְשִׂיא שְׁכֻלוּלָה
ב צ מ ר ת...

כִּי מַעַל קוֹמָה ב' וּמַעַל לַתְּחִתִּית
יֵשׁ גַּם פְּנֵי הַאֵוֹז וּבוֹ, בְּלִי לַחְדוּל,
מִתְרַחֶשֶׁת אוֹתָהּ פְּעִילוֹת מְמַלְכֶתִית
שֶׁל אוֹתָם הַגּוֹנְבִים

בְּגִדוּל.

שׁוּם קְטַנוּת וְשׁוּם קְלִינִישְׁקִיט⁽⁶⁸⁾, שׁוּם קְמַעוֹנוֹת
שֶׁל רְסוּן וְצִמְצוּם, שׁוּם מִדַּת
הַסְּתַפְקוֹת בְּמַעַט שֶׁל אוֹתָהּ צִיוֹנוֹת
שֶׁל אַרְיָה לְפִידוֹת וְשֶׁל דָּת-
עֲבוּדָה נִסַּח גּוֹרְדוֹן, שְׁאֵת מוֹרְשֶׁתָהּ
מִסְתַּבֵּר כִּי שְׁכַחְנוּ מִיָּד
כְּשֶׁנּוֹסְפוֹ מִרְכָּא וְת לְמַלְה שְׁפִשְׁטָה
אֶת הַרְגָּל וְגַם אֶת הַיָּד.

כִּי בֵּין אֵלֶּה כִּיּוֹם הַחוּבָשִׁים גּוֹעֲלִיצִיּוֹת
בְּמִין כְּסֹאוֹלוּגְיָה גְּסָה וּנְחוּשָׁה
הַכֹּל אֶקְסֵטְרָא-לְאָרְג': הַדִּירוֹת, הָאֵמְבִיצִיּוֹת,
הַפְּרָס, הַסְּפִינִים, חֶסְרוֹן-הַבּוּשָׁה,
הַ-catch as you can⁽⁶⁹⁾ בְּסַחִיטַת הַקְּצָאוֹת,
מוֹדֵל הַמְּכוֹנִית מְנַקֶּרֶת-הַעֵינַן,
הַוִּיץ⁽⁷⁰⁾ הַסְּרִקְסֵטִי 'חֶשְׁבוֹן הוֹצָאוֹת'
(בוֹ יֵשׁ הוֹצָאוֹת אֶדְ חֶשְׁבוֹן דְּוִקָא אֵינַן),
הַקְּרָב הַיּוֹמִי עַל אֲזֹכוֹר בְּעֵתוֹן,
עַל prime time⁽⁷¹⁾ בְּכֻלִּי-הַתְּקַשְׁרֶת, עַל נְתַח

כבוד בין חוטפי מנעמי השלטון,
הנתק מכל סבלותיו של ה'שטח',
הפוזז-בגרוש של קדושים מענים
שרק אצטלת-המארטירים יאה לה,

קדושים מענים שתמיד נענים
ל'צו-התנועה' (תנועת הלצה, למעלה),
תמיד על-כרחם, על-טרחם, לא רוצים
ובכל זאת רצים, מתרצים וקופצים
לא חלילה לשם המשרה הפנויה
אלא רק לטובת האמה הדויה
על הג'וב המצע
שאם לא יבצע
בידיהם, ובאפן אישי
עוד צפויה ישראל
(ישמרנו האל)
לעבר חרבן בית שלישי...

'ואלה', כן יויסר ל'חיים בלהט',
'אינם גונבי כסף כי אם גונבי דעת
ואף כי גם זה לגנבה יחשב
אין איש מהם, אחא, בפלא יושב
כי אם על פסאות המנכ"ל או השר
שכן בימינו מקפיד המוסר
על שתי קטגוריות, ואין לותר:
בין מי ששויים לשויים קצת יותר...

ואיש לא יכלא בין סורג ובין בריח
על שקר ועל הפרת-אמונים
את מי שמרבה, כל בחירות, להבטיח
ואץ להפר זאת עשרת מונים
ככלות ריטואל-הכזבים בקלפי
של כל דמגוג זריז-לשון וקל-פה
למרות שמנדאטים מיד האמה
אף הם קבלה של דבר במרמה
ואף-על-פי-כן, על אותן עברות
שום שר לא נקנס, חי שטן,
כשם שנקנס תמורות ומרות
מבטל בדימונה, קשה-יום בשדרות,
כל נעבעע נטול כל זכיות תרות,
הפלל:
האזרח הקטן.

כי השלאכטה(72) הזאת כבר מזמן שקחה
מה זה הומלס בפארק בליל-כפור,
שעתון יום אתמול משמש לו שמירה
בה מדפס בצייטטות אין ספור
מה הבטח לו (וכמו שנהוג: לא קיים)

בְּדַבְּרֵי שֶׁל הַשָּׁר שָׁנָאם,
הֵינּוּ: כָּל הַנְּחָלִים כָּאֵן הַלְּכִים אֶל הַיָּם
אֲבָל כָּל הַנְּכָלִים - אֶל הַעֵם.

וְאֵין פְּנָאֵי לְאַחֲרָם לַעֲסֹק בְּלִי עֶבֶב
בְּתִינּוֹק הַמַּרְעִיד מוֹל הַדְּלִי
בְּצִנֹּת קָרָן שְׁגִיגוֹ הַנְּקוֹב
כְּמוֹ שְׁרִינּוֹ, דוֹלֶף וּמְדִלֶף...

בְּשׁוֹרְפֵי הַצְּמִיגִים שְׁשׁוֹכְרֵם הַמֶּלֶךְ
נִעְקָר מִפִּיּוֹת מְרַעֲבִים
כִּי הַבּוֹס כָּבֵר מְכַר מְפַעֵלוֹ לְנַדְלָ"ן
בְּזָרְקוֹ אֶת עוֹבְדָיו לַפְּלָבִים.

בְּאֵמָה שְׁאֵינְנָה פּוֹסְעַת פְּסִיעָה
בְּלִי נִיד סְלוּלָאֲרִי שֶׁל קָשָׁר
אֲךָ אֵף פַּעַם עַד כֹּה לֹא הֵיְתָה כֹּה שְׁסוּעָה
בֵּין מַגְזֵר לְמַגְזֵר, בֵּין סִיעָה לְסִיעָה
בְּלִי שׁוֹם קָשָׁר לְכִיד
שֶׁל אַחַדוֹת אֲזָרְחִית
בֵּין חֲרָשִׁים שְׁאֲבָדוּ כָּל חוֹשׁ-קָשָׁב.

בְּתַרְבּוֹת-הַיּוֹכּוֹחַ שְׁעַל הַמְּדוּכָה,
אִם בְּמַדְיָה וְאִם עַל דּוּכָן,
שְׁכֹלָה נְעִירָה וְצוּיָחָה וּנְבִיחָה
בְּסַגְנוֹן הַמְּסַבֵּיר לְצַרְחָן.

וְשֶׁל בְּרוּךְ אֶקוֹלוּגִי שֶׁהוּא מַחְזֵה
בוֹ הַיָּם מְחַרְצֶף לְהַזְוִיעַ,
הָאוֹיר - עֲרֵבָה לְסַרְטֵן-הַחֲזֵה,
הָעָרִים - אֲרֵבָה שֶׁל עֲרֵפִיחַ,
בְּקִצּוֹר: עוֹד לֹא בָּא פֹה כַּבְּשָׁם הַזֶּה
בְּנַחֲרֵי עַם שְׁלֵם הַמְּדִיחַ
לְעִמְקֵי רְאוּתָיו, בְּאַפְתִּיחַת בְּלֵאזָה (73)
אֶת רִיחֹת צְרוּר הַמֵּר שֶׁל חִירָיָה.

כִּי מְרַמֵּת-חֹבֶב
עַד שְׁפָן הַקִּישׁוֹן
נִשְׁאָפֶת לְקַרְבִּי
שֶׁל עַם, כְּנֶהֱר פִּישׁוֹן
כָּל תְּרַעֲלַת פְּסִלְתָּם
שֶׁל מְפַעֲלֵי-עֵנֶק
כֹּה כָּל נַחִיר נִסְתָּם
בְּצִחָן וּמַחְנֶק
וְכָל סְטוּדְנַט נוֹעֵז
מְזַמֵּן לְהַתְאַרֵחַ
עַם מַסְכָּה שֶׁל גֵּאֵז
בְּחוּג מְדַעֵי הָרִיחַ

של הפקולטה ל-
אלוה סביבתי
שבה, בפה מלא,
ה-stink הוא ממלכתתי...

ואם נחויץ היה
קנחת לתפריט -
אותה לשון חיה
המתקראת עבדתי
כל-כה גדלדה,
כל-כה גדלדה,
כל-כה גונה ללשון-עלגים של paca-paca
עד שמרב שבוש ולעגי-שפה,
מרב 'פזה', 'פאלו' ובורות צרופה
בלבוש של ג'ינס-עם-טלאי
בנסח hi ו-bye
ואחלה 'סאבאבה' על-כרחה הפכה כאן
שפתם של בן-יהודה, ביאליק ועגנון
לג'יבריש⁽⁷⁴⁾ נואל, בלי נוי וכלי סגנון
של מין 'עברית רזה' עד אנוקסיות
שבה, במקום פיוט
נותר לנו סיוט...

ואין זה
בגדר מקרה, ידידי,
ואין זה
סתם ככה ואין זה בכדי
שכן, בין התכן ובין הצורה
תמיד אצורה הזקה הבצורה
שבין הנקנן למשקה אשר בו,
בין בית-הקבול למוכל בקרב
וכך גם דלדול הלשון, מחמלי,
היא אות סימפטומאטי ל פֶּא סָקוּ כָּל י
שבו, כמו בחק-הכלים-השלובים
מפלס-האינפקציה שוה פה
בכל התחומים גם פלנו חוים
פיצד אותו נגע גובה פה
מחיר קטלני ברמת המוסר,
ברף האמון בין צבור ובין שר,
בטיב מוכנות הצבא ליום-קרב,
בפער שבין דלי עם לגביריו,
בשפל המר, הנמוך מנמוך,
של מה שקרוי מערכת-חנוד,
בקטל יומי משתולל בפכישים,
בפשע גובר בו חשים אנשים
באי בטחוננו האישי של אזור
מירי סכסוכי מאפיות-רצח בברך,
בגל-גזענות שמדת התעצמו
בעם כמו שלנו, אשר

חֲזָה מִבְּשָׂרוֹ גִזְעָנוֹת בְּעֶצְמוֹ
מִדְּאִיג, בְּנִתְנוּ לָהּ הַכֶּשֶׁר
כָּל־פִּי יְהוּדִים שְׁחוּמֵי-עוֹר שְׁעָלוּ
אֶחָד שְׁנוֹת עֲרָגָה לְצִיּוֹן

וְדוֹקָא כְּעַת, בְּשִׁבְתֶּם בָּהּ, גְּלוּ
בְּמִקּוֹם יַד-אֲחִים - בְּזִיּוֹן.

* * *

וְלֹא שְׂאִין אֲנִי רוֹאָה סְבִיבִי, חֲלִילָה,
כְּפִי שְׂאֲמַרְתִּי כְּבָר, אֶת גְּדֹל הַחַיּוֹב
שָׁבוּ פְּרַעְנוּ כָּאֵן גַּם נִגְבָּה גַם גְּלִילָה
אֶךְ יֵשׁ רֵיחֹת וְרָדִים
וְיֵשׁ רֵיחֹת בִּיּוֹב...

יְרֹאָה הַרְיָחוֹת, כִּן יוֹיֶסֶף סֶחַ לְחַיִּים,
גְּבוּרִים לְאַחֲרוֹנָה, רְעִי וְעַמִּיתִי,
וְכֹל מִי שֶׁנִּחַן בְּצִמּוֹד נְחִירִים
וְאִין בּוֹ הַתְּעַלְמוֹת מִמָּה שֶׁאֵמֶת י
גַּם אִם הָאֲמֶתִי מִכְּאִיב לוֹ וְחֹרָה לוֹ
בְּנוֹף-חַיִּינוּ כָּאֵן - חֵיב לְזַעַק חֲמָס
כְּכֹל שֶׁמְצַפּוֹנוּ הַבְּרָנְרִי קוֹרָא לוֹ
כִּי הוּא רוֹאָה הַפֶּל וְכִלּוּם פֶּה לֹא כְּמָס
הַטִּיחַ הַכּוֹזֵב שֶׁל טִיחֵי הַשְּׁמִיר⁽⁷⁵⁾
מִמִּי שֶׁשׁוּם אֲמֶת בְּשֶׁקֶר לֹא הֵמִיר
כִּי הוּא רוֹאָה סְאוֹב וְהוּא יוֹצֵא חוֹצֵץ
וְגַם אֲנִי רוֹאָה, רוֹאָה וּמִתְפּוֹצֵץ.

אֲנִי רוֹאָה אֶת הַפּוֹשְׁעִים הַזּוֹטְרִים עַל מִזְרָנָם
שְׁעֵשֶׁב-יָם שְׁלוֹ נִגְלָל, כְּכֹלוֹת הַ-grass⁽⁷⁶⁾ לְפִפִּירוֹסוֹת,⁽⁷⁷⁾
אֶת הַחֲשִׁישֵׁנִיקִים, אֶת מְכַרְיָחֵי הַסֶּם - שֶׁכֵּל קְלוֹנָם
הוּא לֹא הַסֶּם כִּי אִם פְּדִיחַת הַתְּפֹסֶם... מֵהִיר לְקִנְס עוֹד
יֹתֵר מִחֲתָף-הַבְּרָק וּמְעוֹף-הַקּוֹל-בְּמְרוֹצָתוֹ
עֵט הַמִּמְסָד לְכַבֵּל בְּסֹד אוֹתָם כְּבִי - תִּחְרוֹתוֹ
הַסּוֹחֲרִים בְּאֲשֻׁלִיּוֹת, לְפִי בְּצַעַם וּמְמוֹנָם
(אֶלָּא שֶׁהֵם מוֹכְרִים בְּמַחִיר
וְאֵלוֹ הוּא - מִפִּיץ חֲנָם).

אֲנִי רוֹאָה אֶת הַפּוֹרְצִים, הַשּׁוֹדְדִים, הַכְּפִיסִים,
אֶת מְנוּיֵי עוֹנֵת הַקִּישְׁלָה⁽⁷⁸⁾ הַקְּרוּבָה, מְנִינְ קְבוּעַ
הַמְזֻדְמָן כָּאֵן, כְּלִבֵּית-וַעַד, בְּנִיחַת, כָּל שְׁבוּעַ
כְּמִין פְּגִישַׁת-מַחְזוֹר שֶׁל כָּל הַלּוֹזְרִים הַנְּתַפְסִים
עַל כָּל רְשׁוֹל וְכָל פְּשׁוֹל שֶׁל כָּל דְּבַר-פֶּשַׁע-בְּהֶסְתֵּר
בָּהּ בְּשַׁעָה שֶׁכֵּל חֲכָם מִן הָאֲחִ"ם עוֹשֶׂה גְּלוּיּוֹת פֶּה
אוֹתָם דְּבָרִים אֶךְ כְּמוֹכֵן בְּהַצְלָחָה גְּדוּלָה יוֹתֵר
וְעַל רְמַת-תְּחִכּוּם גְּבוּהָה לְאֵי-עֲרוֹד, וּבְכַמִּיּוֹת פֶּה...
אוּלָּם לְמָרוֹת שֶׁהַמִּמְסָד אֵינּוּ מִפְּסָד אֶךְ בְּפָרוֹטוֹת
מִקּוֹנְקוֹרְנִצִּית נְמוֹשׁוֹת כְּזֹאת שֶׁל חֲשָׁבְזֵי-שֶׁלָּל

הוא מתעמר בהם קשות, כי הָמָה בְּגִי-תַחֲרוּתוֹ
(אָלָא שְׁהֵם - מְרַכּוּשׁ הַפְּרִט
וְאֵלוֹ הוּא - מְרַכּוּשׁ הַכָּלִל).

אָנִי רוֹאֶה אֶת הַזּוֹנוֹת, בְּאוֹר-אֵין-כַּחַל-וְאֵין-שָׁרֵק
שֶׁל פְּנִסֵי-גִיאוֹן קָרִים וְחוֹשְׁפָנִים, עוֹיְנִים כְּבָקֶר-
הַמְתַּחַר הַנְּחָרֵט בְּכָל גְּוִילֵי קִמְטֵי הַזֶּקֶן-
טָרֶם-זְמַנּוֹ, וְלֹא חֲכָלִיל אוֹר-הַעֲוֹעִים שֶׁל כָּל בְּרֵדֶק
הַמְהַבְהֵב פְּתוּי כּוֹזֵב שֶׁל בֶּשֶׂם זוֹל וּמִסְקָרָה,
שֶׁל טְרַמֵּפֶּעַל גַּל הָאֲשֵׁלִיּוֹת, שֶׁל תְּרַמוֹנֵי פֶּאֶטָה מוֹרְגָאנָה
שְׁהֵם אֲטָלִיז הַ-high next one וְלֹא הַ-high וְהַנִּירְוֹאנָה
הוֹיֶרְטוֹאֲלִיִּים שֶׁל שׁוּק הַחֲלוּמוֹת-לְהַשְׁכָּרָה.
אָנִי רוֹאֶה אוֹתָן רוֹקְעוֹת בְּתֵאֵיָהֵן אָנָה וְאָנָה
בְּעֵקְבִים שְׁחוּקֵי-חֻצוֹת, חִיָּה-חִיָּה בְּסוּגָרָה
בוֹ הַשְׁלֵכָה לְמַעְצָר מִתּוֹךְ פְּתַחָה שֶׁל הַזִּינְזָאנָה
מִמֶּשׁ כְּמוֹנֵי וּמִמֶּשׁ בִּיַּדֵּי אוֹתָהּ הַמְשֻׁטָּרָה.

אָנִי רוֹאֶה אַרְנָק מְרוּט הַמְדַלְדֵּל מִן הַכְּתָף
כּוֹוִית-סִיגְרִיּוֹת-הַסְּרָסוּר וְחֲבוּלֵת-אֵלוֹת-הַגּוּמִי
שֶׁל הַשׁוֹטְרִים הַמְכַתְרִים אוֹתָן בְּרַחֹב. אָנִי עוֹטֵף
אֶת כַּעֲוָרֵן בְּחִמְלָתִי, כְּמוֹ מְמַלֵּל "טְלִיחָא, קוּמִי"
אוֹ מְנַחֵם אֶת מַגְדָּלֵנָה, (79) אוֹ נִזְהָר שֶׁלֹּא לְדוֹן
אֶת סוּנִיצ'קָה שֶׁל מְרַמְלָדוּב, (80) רַק זוֹכֵר: הֵן נִלְכְּדוּ
עַל שְׁמִכְרוּ עֲצָמָן בְּזוֹל מְדִי, בְּקוֹל מְדִי, הַיִּתֵּר
עוֹשִׂים אֶת זֶה בְּסִנְיָף אַחֵר, בְּתַעְרִיף אַחֵר, בְּסִתָּר
וְאֵלוֹ הֵן, כָּל רְדוּפוֹת הַחֹק וְנִהֵם-חֲמָתוֹ,
הֵן אֲסַפְקָלֶר-הַמְנַגְנֹן, כִּי הֵנָּה בְּנוֹת - תַּחֲרוּתוֹ
הַמְצִיעוֹת עֲצָמָן בְּשַׁעַר-הָאֲתָנָן-וְהַמְמַכֵּר
(אָלָא שְׁהֵן - רַק אֶת הַגּוּף
וְאֵלוֹ הוּא - אֶת כָּל הַשְּׂאָר).

אָנִי רוֹאֶה אֶת הַרוֹצְחִים, שׁוֹפְכֵי הַדָּם וְלֹא הַדְּמַע
וְאֵין בִּי כָּל חֲמָלָה: מִשְׁפַּחַת הַרוֹצְחִים הָאֲנוּשִׁית
הַעֲרוּכָה כְּאֵן כְּלוּב מוּל כְּלוּב, כְּלוֹאֵת סוּרְגִיָּה הַנוֹקְשִׁים
וּמְשִׁמֵּיעִים צִלְצוּל פִּלְסֻטִי בְּחִבְט בְּהֵם, נִזְעָמָת,
אִיזוֹ שֶׁלִּשְׁלֵת-אַזְקִים, אִיזוֹ טַבְּעַת מְעַנְבֵּלֵת-
צָרוּר-מִפְתַּחֹת-סוּהָר-כְּבָדִים, אִיזוֹ סוּלְיָה מְסַמְרָה -
אָנִי רוֹאֶה אוֹתָם: דָּם קָר כְּמוֹ הַמְתַּכַּת הַקָּרָה
וְלֹב (אִם יֵשׁ בְּכָלִל) צוּגָן אֶף מְשִׁנִּיהֵם... יַדִּים אֵלָה
אֲשֶׁר פּוֹלוֹת אֶת הַכְּנָם, אוֹ מְטִיחוֹת אֲגָרוֹף בְּקִיר,
אוֹ מְפַשְׁקוֹת לְשׁוֹא, בְּצַהָר צָר, סוּרְגִי מַעַל מְשִׁנְהוֹ,
הַפְּרִידוֹ תַעַר מַנְדְּנוֹ, קְלִיעֵי אֲקָדָח מְגוֹרֵן-קַגְהוֹ
וְרֹאשׁ-אָדָם מַצְוֹאָרוֹ וְאֵת דְּמוֹ מִן הַעוֹרְקִים
וְהֵן-הֵן כַּח-הַטְּמָאָה בְּכָל טְרוּף-רַצְחָנוּתוֹ
אֶף גַּם אִימַת הַמְנַגְנֹן, כִּי הֵנָּה בְּנוֹת - תַּחֲרוּתוֹ
הַשׁוֹחֲטוֹת אֶת קַרְבָּנָן שְׁבוֹ הַפְּלִיאֵי לְהֵלֵם
(אָלָא שְׁהֵן - אֶת הַחוֹלְמִים
וְאֵלוֹ הוּא - אֶת הַחֲלוּם).

אני שואל עצמי: מה, מה לעזאזל
נדפק לנו בדרך מן הגעגוע
אל ממוש. מן הערנה שערגוה
והרגוה, ודמה, אחי, אוזל?

איזה פארפאלן, (81) איזה פאנצ'ר, איזה קצ'ר,
איזה הסתר-פנים, לקוי-של-מאורות
שהוא ההפך מאותו חלום-דורות
שטפחנוהו בין הברוד ובין העצב
של אהלים דולפים, של פתה וזיתים, של גב רצון
ושל יבלות-חצץ בידי בוגרי גימנסיה
טרופי קדחת וחינין, טרופי פנטסיה
של איזה משהו אחר,
נקי משמוץ.

של איזו ארץ ישראל, עם כל עניה,
שהיא א שטיקאלע (82) תקוה, א ביסל (83) טהר,
חלקת אלה קטנטנה שבה מתר ללב לפסע
בלי למעד, בלי חבטה ובלי כויה,
בין הישר והאפשר, כמו ילדים
עם יד לאבא ועם יד שניה לאמא
שמדדים לאט-לאט אבל קדימה
אל איזה י ח ד חם שאין בו נבגדים.

מתי החלה הגנבה הראשונה,
הנוראה שבכלן:
ג נ ב ת - ה ד עת?
מתי הזנות הראשונה: אל מ ח י ר מ
במקום ע ר פ מ של הדברים, זנות-הפשרות?
מתי הרצח הראשון, של החלום,
זה שרדה בנו, קיסר עריץ של יפי ושל להט
שכל הברוטוסים, כל חנוני-הדור
פורסים אותו בספיני-מטבח קצרות
בגידות-בגידות, קרעים-קרעים, כמו את בשרו של דג נדוג
שכבר מזמן שוחה ב ב ז במקום במים?
איך התטנפנו, התקרנפנו, יויסר-חיים,
כמין אמריקה בנסח dog eats dog?

ואיך שכחנו בין סדקים ובין בקיעים
שבשברו של חלומנו הגדוע
לא רק מאין באנו ולאן הולכים אנו, כי אם
גם לפני מי עתיד ברדק זה לתן דו"ח?

* * *

אני רואה איך קפוצ'יאליסטים שקפצו על כל כסא
של פה-לי-תיק תוך שמיניות וגם שפאגאטקס
נתברגנו בשעות הדח"כ בהן שליחות הפכה passé (84)
והם בורז'וויים, (85) אלא מאי? עם רויטע גאטקעס. (86)

אני רואה את ממשיכיו של ז'בוטינסקי כביכול
אשר בשמו של ה' ה' ר' אנין-הנפש

הפכו מרכז-לפור לפארסה (בסגנון Tammany Hall)⁽⁸⁷⁾
של משפחה לוחמת (זה בזה) עד רפש.

אני רואה כאן אברכי 'שתמטנותם אמנותם'
שזכרונם הסלקטיבי על מלחמת-

מצדה (עין 'סוטה' ח ז, כפתוב במשנתם)⁽⁸⁸⁾
לוקה, מול כל לשכת גיוס, במין תרדמת
אשר ממנה מקיצים הם, חרף בוז לצינונות
ומדינתה, בזכרון ראוי לשבח
בכל שעה שרק נתן בה לנצל כל הזדמנות
לסחט בלי סוף ממוסדותיה פטור או רוח.

אני רואה חלוניים שהתאמצו כל-כף לרקם
אלטרנטיבה למרנים ולש"צים
תוף יריקה על מורשתם - עד שיצא להם במקום
דור אפיקורסים, נעבעך, דור של עמרים
והם רואים את לדיהם משחרים לכל אוצרות
ההינדואיזם, הבודהיזם, גאנצ'ר עוילם,⁽⁸⁹⁾
מבלי לתפס, לעזאזל, איך קם הגלם על יוצרו
ואיך זה דוקא באוצרות עמו הוא גוילם...

אני רואה איך גנרלים הפושטים מדי צבא
(מן המטכ"ל, מן השריון ומן החי"ר)
אצים לכל מטה-בחירות של מפלגה שבסביבה
כנעויות-לווי לכל מרבה-במחיר
ובלי הבדל בין השקפת-עולם לשה שבת-עולם
פושקים רגלים מול כל בדל-שרות-מבטחת
בין ספין לדיל בלי להבדיל בין מינם לבין שמאלם
אבל תמיד בטוח קרוב אל הצלחת
שבה, אגב ממכר קולם, הם מדגימים בפני כלם
איך העתיק במקצועות חוגג מנחת...

אני רואה שליחי-צבור חוצבים בלהט הדבור
את להבות האסקטיזם והתם
על הסתפקות ועל צמצום ומטיפים לנו לצום
בעוד כרסם ומשפרתם תופחות יום-יום.

אני רואה איך בקשת-סליחה צבועה ומקנבלית
ממירה דיני "סליחות" מסרתיים
ממנהגי-ימי-תשובה לטריק פוליטי פסיכוֹדלי
של פריטה על מיתרים עדתיים
בם זיפנים של צמותות פוזבות מוכרים את ה"סליחה"
(לפני בחירות) לבני עדות מזרח תמימים
אבל בתם הטריק זורקים אותם לתהום ההזנחה
ממש כשאר מוכרי-החארטות הקודמים.

איך חמשים ושנים אחרים מפלל האכלוסין
(המהרים כאן את הסקטור הנשי)

צוברים יום-יום רק הבטחות-שיון ופראזות-פיוסין
אך גם בפתח המילניום השלישי
אינם זוכים לשום יתרון מלבד בתחום שפירות הדם
שזילתו אינה זקוקה להוכחה
בתוך חברה שנהפכה לג'ונגל של חיות-אדם
שיצוגם בו הוא הרבה מעל פחה
המספרי של האשה כיום, אך לא במוסדות-עם
כי אם ברצח היומי במשפחה.

אני רואה משאיות באות מעזה, מרפיח
ומטוסים מקצות רומניה, פיליפינים ווייטנאם
וזה נתקע לי בגרוני כמין חמה שפוכה, ככית
מול דלינו, מבטלינו, בקלונם, בעלבונם
ואני שב פתאם מאה שנים אחורה, אל ימי
הפרדסים ההם במלאכס, בורנוגה, אל פרמי
הפעזים במושבותיו של הברון, אותו תפריט
של עבודת-גויים בזיל-הזול מול עבודה עברית,
של קבלני-פח-אדם ושל ראיסים שטופי-בצע
ששכחו מנין באנו, מה בקשנו כאן לבנות
ולמען מי, ולמען מה, וזה בנקרוט⁽⁹⁰⁾ במקום בנקנוט⁽⁹¹⁾
אותו נפקה הציננות לא על פי חק-בקוש-והצע
ולא על פי תגודות הברוקרים וספסרי השוק
כי אם על פי איזה חשבון אחר, כולל יותר, חשוק
שני חזון (כן, זה נשמע כעת בומבאסטי ואים
אך אלמלא דבקתם בו אז היכן הייתם כאן היום?)

אני עובר לי בקרית-שמונה לרוח-
היום, בין נהם הרעשה ובין מטח
כי לבלבו אגס, פגז וגם תפוח
וגם קטיושקה כבר יצאה לשוח (טראח!)
או מתפלץ כלי במערב-הנגב
ובשדרות, לקול קריזות "צבע אדם",
מחלקאות ממסד המתציב כנגד
מבול "קאסאם" ו"גרעד" יומי שלא ידם
בספיץ' ראה"מ שרק אתמול הצהיר בלהט
(שעה שהוא עצמו מוגן בלשכתו)
"לא נמגן עוד את עצמנו כאן לדעת!"
וכבר מחר הוא משנה את דעתו
ומעניק פקודות-מגון מזרזות
המתמשות ביינתים רק בהכרזות
כלי שמץ אור בקצה מנהרת המחשך
בעוד מטוח-הברושים הזה נמשך.

ואני שב ומתחלחל מול הפקרה פושעת זאת

שאם דמם של קרבנות חטא־ה לא זב כאן ב כ מ ו ת
אין שום סכוי שמנהיגינו גם יבואו לחזות
במו עינם בסכונם של ישובי קו העמות

אך אם הוא רק צובר מומנטום של טרגדיה
שיש לה ריטינג בתקשרת - הם עטים
למקום ה"סקופ" בספיד-פצמ"ר עם כל המדיה
של יח"צנים וצלמים ומקליטים
ועיניהם נוטפות דמעות-תנין לרב
שתשדרנה כבר בפריס-טיים הקרוב
בהרעפם לאכלוסיה זו ביגונה
שלל הצהרות לפעל מיד למגונה
תוך הפעלת כל פחות צה"ל במלכוד
למחי גמולו של הספול הממקד
וכך, לנגה הבזקי המצלמות
הם מואילים לשהות שם שתי שעות שלמות
לפני שובם בקצב קל
אל כס השר או המנכ"ל
אחר שדור ההבטחה התורנית
שאיש מהם אינו פנוי
גם לקימה, לשם שנוי,
עד הטרגדיה הבאה, הקטלנית.

אני עובר בתחנה המרכזית הישנה
וסביבותיה, ברבעי-העבדים,
וזו סואטו תל-אביבית או מין הרלם משנה
שנחתה לכאן מתוך ספור-בדים
פנטסמגורי על חזון שנתאלח
ונעשה בדיחה מקברית על עצמו
ועל עצמנו, על הנמק הפולח
את פשיטת רגל ימרותיו וחלומו
של עם ששר אי-אז לצליל איזו גרמושקה ערירית
של 'מה יפים לילות בכנען' קום, בחור,
לעבודה' (נעבודה היתה אז עבודת בני-ברית
ולא ערבים או פיליפינים). באחור
אנכרוניסטי נסח חני אני שב לי ומקיץ
אל ההנה, בו בן חורג אני וגר,
ומאלץ עצמי שלא לראות דבר, לא להציץ:
'שוין', (92) תתבגר כבר, יויסף-חיים,
תתבגר...

אני שומע את כסיסת כל הטורמיטים
בפוררם פה מוסדי ארץ ומלואה,
את הארוזיה, הקורוזיה, הנוון המונוליתי
הפושא כבחק-כלים-שלוכים של סחי ותחלואה
בכל אברי הגוף הזה המק מעדף-
כולסטרול-שבועות-רצון-עצמית-טמומה,
נהנתנות של עלא פאטה ושל גודש
חיי שעה של פתרונות קלים, אמה

שָׂרָק מוֹל אֵשׁ הַקֵּטְסוֹרֹפוֹת הַגְּדוֹלוֹת
הִיא מִיִּשְׂרָאֵל פְּתָאֵם עֵינֶיהָ אֶל עֲצָמָהּ
וְאֶל הַכְּתָבָת עַל הַקִּיר, אוֹתָן עֵינַיִם שֶׁעֲצָמָהּ
שָׁנִים רַבּוֹת, שְׁלֹא לְרֹאוֹת אֶת הַקּוֹלוֹת,
וְהִיא נִחְרָדֶת לְגִלוֹת, כְּמִין מַפְטִיר,
אֶת מֵה שֶׁשׁוּם נִתּוּחַ פִּלְסֹטִי לֹא יִסְתִּיר:

אֶת לְבַבְנוּ שֶׁשָּׂמַן וְשֶׁשָּׂמַם וְנִתְקַרְנָהּ
לְכִי הַעֲנִי, לְדַמְעַת הַעֲשָׂקִים, לְרִין וְצָדֵק,
אֶת שְׂגִיבוֹתָ שֶׁל הַתְּחִמָּן, הַפּוֹפּוֹלִיסְט וְהַחֲנָף,
אֶת הַסְּרָרָה שֶׁבְּשָׂרָרָה וְהַטִּיחַ בְּמָקוֹם בְּדָק.

אֶת עֲיָפוֹת הַחֲמָר וְרַפְיוֹן הַרוּחַ
שֶׁל עִם שְׁקוּעַ עַד צְנֹאֵר בְּבִץ קוֹדֵר
שֶׁל הַסְּתִידוֹת עֲרֻכֵי חַיִּיו (וְהוּא בְּטוּחַ
שֶׁזָּהוּ בִּץ עֵין-פְּשָׁחָה אוֹ חֲמַת-גְּדֵר...)

אֶת הַשְּׂכֻשׁוֹף הָאֶפְנָתִי בְּצֶהוּב בִּיבִיָּה
שֶׁל הַסְּכָלוֹת הַפּאֶפְאָרְאֵצִית הַזוֹלָה
בְּעֵתוֹנוֹת, עַל הַמְרָקֵעַ, בְּכָל סוּגִיָּה
שֶׁל הַתְּקַשְׁרֶת הַמּוֹרוֹנִית הַמְשֻׁלָּה
אֶת קֶהְלָה שֶׁזָּה גְּקוֹזִי מְשַׁגֵּעַ
מִבְּלִי לְתַפְסֵי שׁוֹ בְּסֹף הַפֶּלֶא סֶל הַ.

וְאֶת לְבַבְנוּ הַנְּזָקֵק לְבְּדִיקַת-כֶּשֶׁר
בְּהַתְּקַשְׁחוֹ מִיּוֹם לְיוֹם כְּעוֹר שֶׁל פִּיל
מוֹל רְצִיחַת קְשִׁישִׁים וְטָף וְנוֹרְמוֹת-יִשְׂרָאֵל,
מוֹל הַקֵּטוּב מִכְּפִיל הַעֲנִי הַמְשֻׁפִּיל.

..אֲנִי פּוֹרֵץ בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל אֵיזָה כְּנֶס
אֶל תְּאֵטְרוֹן-הַמְרִינְטוֹת הַנְּדוּשׁ
שֶׁל ה'אֵלִיטָה' הַסְּקֵלְרוֹטִית-מְזֻדְקֶנֶת
אוֹ 'צְעִירִיָּה' שְׁנוֹלְדוֹ זְקֵנִים-מְרֹאֵשׁ
וְלֹא יִכְלוּ לְהַסְתָּאֵב כִּי גַם לְפָנֶי זֶה
הֵם לֹא הָיוּ צָחִים כְּשֶׁלֶג, וְאוֹלָם
אִם מְצַפּוֹנֵם נִשְׂאָר תְּמִיד נְקִי הָרִי זֶה
מִשׁוּם שֶׁהֵם
לֹא הִשְׁתַּמְשׁוּ בּוֹ
מְעוֹלָם...

וּמוֹל עֵינֵי עוֹבְרִים כְּבָנֵי מְרוֹן, בְּקֶצֶב
שֶׁל עַדְלִידֵעַ אוֹ פְּאָרְאָדָה אוֹ מְפַגֵּן
שֶׁל צִינִיּוֹת בְּמָקוֹם צִיּוֹנִיּוֹת, שֶׁל רֶצֶף
קוֹמְבִּינּוֹת, סְפִינִים וְכָל טְרִיק לֹא מְהַגֵּן
כָּל מְפִיּוֹצֵי סְסָמוֹת כְּזָבָה שֶׁל הַצְּמִרָת,
כָּל מְפִרְיָחֵי הַהִבְטָחוֹת לֹלֵא כְּסוּי
לְבוֹחֲרֵי הַעֲסָקוֹנָה הַמְתִּמְרָת
לְפָתוֹר סְבָלָם שֶׁל מְבֻטְלִים מִפִּי שְׁסוּי
הַפְּלֶכְלָה הַתְּאֵצְרִיסְטִית הַטּוֹפַחַת

על פְּרָצוּפָם שֶׁל הַתְּמִימִים בְּצִ'ק דְּחוּי
שָׁבוּ הַהוֹן הַחֲזִירִי מִשְׁמִין מְנַחַת
וְהִזְרוּקִים לְרַחֹב גּוֹדְשִׁים בְּתִי-תַמְחִוִי.

וְאָנִי עֵט (לְבוּש-קְרָעִים, מְזֻנָּח, צ'וֹדְאָקִי⁽⁹³⁾)
וּמְסַתֵּעַר עַל הַבְּמָה: 'כְּלָכֶם לְפָרֵשׁ
מִן הַקְּרָקֶס הַזֶּה, פְּרוֹסְטִיאָקִים,⁽⁹⁴⁾ פֶּסְקוֹדְנִיאָקִים,⁽⁹⁵⁾
חִיּוֹת-אָדָם!' - אֶלָּא שְׂכָאן, הַיּוֹשֵׁב-רֹאשׁ
גּוֹבֵר בְּהֵלֶם פְּטִישׁוֹ עַל מְלִמּוּלִיו שֶׁל הַצְּבוּר
הַרוֹחֲשִׁים כְּשֶׁדֶּה-קוֹצִים אֲחוּזֵי-דִלְקָה
וּמְתַאֲנֵף בִּי: 'חֲבֵר בְּרֵנֶר, אֵין לָךְ רְשׁוֹת-דְּבוּר!'
-'כֵּן, סָח אָנִי, 'אֶף יֵשׁ לִי זְכוּת - הַצֵּעַ הַזֶּה...'

'שָׂא! שָׂא! פִּיאָנִיסִימוּ! גּוֹעֲרַת הַצְּמֶרֶת
מְעַל שֶׁלְחַן-הַנּוֹאֲמִים-וְהַנְּשִׂאוֹת,
'אֵינְךָ קִיִּם כְּבוֹר, יוֹיֶסֶף-חִיִּים... אַתָּה מֵת... אַתָּה סִיוֹט
סְפִירִיטוּאָלִי... צֵל עוֹבֵר שֶׁל אוֹב מְאָרֶץ-
עֵיפָה-דוּמָה-וְצִלְמוֹתָה... אַתָּה לֹא יֵשׁ,
אַתָּה מְצַפּוֹן מְצִיק עַד יַעֲבֹר פֶּה זֶהם
(אִם יַעֲבֹר בְּכָלֵל, שְׂכָן, הַמְזוּבָּלָה - וְלֹא בְּלִי טַעַם
אוֹ בְּלִי רִיחַ - מִתְמַלְאֵת מִן הַבוֹאֵשׁ
וְהַמְצַחִין הַזֶּה מִיּוֹם לְיוֹם יוֹתֵר)
כֶּף שְׂתַבִּין: בְּהַמּוּלַת הַקִּיש-קִיש-קִישָׁא
הַקְּרִתְנִית, הַחֲנֻנִית, שְׂבָה הַרְגֵלְנוּ לְוֹתֵר
עַל כָּל בְּחִינָה עֲצָמִית - אַתָּה הָאֶסְפֶּקְלִרְיָה
הַמְתַּאֲיָמָה לְנוּ פְּחוֹת-מִכָּל ב'מִיָּקֶס"
הַזֶּה שֶׁל טִיח-אוּטֶם-טְרַאֶסְקוֹ עַל כָּל פִּיאָסְקוֹ,
שֶׁל פּוּץ עַל שְׂמוּץ,⁽⁹⁶⁾ עַל סְחִי וְרַפֵּשׁ שְׁנַמְאָס פֶּה
אוֹתוֹ חוֹשְׁפוֹת עֵינֶיךָ כְּמוֹ בְּקִרְנֵי X...

לְכֵן חֲזֹר נָא, מֵר, אֶל קְבֻרְךָ הַרִיק
וְהַתְּחַפֵּף מְכָאן וְשׁוּב נָא לְמִנּוּחֶיךָ
כִּי דוֹר הַרִיטִינְג וְהַטְרֵנְד גָּמַל עָלֶיךָ
וְלֹא אֶכְשֶׁר דְּרָא,⁽⁹⁷⁾ רַב יֵד,
'...give us a break'⁽⁹⁸⁾

* * *

וְאָנִי שָׁב לִי
וְאוֹנֶס עֲצָמִי לְפָרֵשׁ
עִם דְּמִדּוּמִיו הָרֹאשׁוֹנִים שֶׁל אוֹר הַשַּׁחַר
בְּדְבִלּוּלֵי זְקֵנִי, בְּקוֹמְתֵי שְׂשָׁחָה
כְּצֵל עוֹבֵר, אָבֵל, נוֹבֵל וְחַפּוּי-רֹאשׁ.

וְעַם שׁוֹבֵי שְׂבִים כְּלָנוּ: יוֹיֶסֶף-חִיִּים
וְחַנּוּךְ חֲפִץ וְאוֹבֵד-עֲצוֹת' וּמִינֶץ
וְאַבְרָמִזוֹן וְדוּדוּבְסָקִי, בֵּית-עֲלָמִין
שְׁלָם שֶׁל אִישׁ אֶחָד בְּלִתֵּי שְׁלָם, חַד-עֵינַן

(שְׂדוּקָא הִיא, חֲדוּת-הָעֵינַן, כַּח רַב
זֶה שֶׁל חֲשׂוֹף כָּל מוֹם וּפְגָם פְּקָרָן לִיזוֹר,
לֹא רַק שְׁלֹא הֵיחָה לוֹ כָּלֵל וּכְלָל לְעִזּוֹר
כִּי אִם לְהַפְּךָ: לְרוֹעֵץ וּבְעוֹכְרָיו...)
וְהוּא שׁוֹכֵב לוֹ שֶׁם קָבוֹר וְלֹא קָבוֹר
וְהוּא זֹכֵר אֶמְרַת-חֲסִיד אַחַת, נוֹדַעַת:
'אֵינְ לָב שֶׁ לֵּם יוֹתֵר, מִיֵּן קִינְד, (99) מְלָב שֶׁ בּוֹ ר
כָּף שְׂאוּלִי אַתָּה שְׁלֵם שְׁלֹא מְדַעַת...'

אַבְל מוֹזֵר, אִף כִּי עֲנִי חֲשׂוֹב כְּמַת
(וְהוּא אֶמְנֵם עֲנִי, אֶבְיוֹן וְדַל, וּמָה לֹא ?)
אֵינְ הֶרְמָה הַמְכַרְסֵמַת יְכוּלָה לוֹ
גַּם בְּעוֹלָם זֶה הַקְרוּי 'עוֹלָם אֶמְת'.

כִּי אִם הוּא מַת - אִיךָ זֶה הוּא חֵי בְּלָב רַבִּים
כְּמוֹ שֶׁהִתְרִיס אֲזוֹ בְּגִרְגָרַת מְגִידַת
כְּשֶׁגִּלְגְלוּהוּ הַשׁוֹטְרִים אֶל הַנִּיידַת
וְלַעֲגֵם עוֹקֵץ בְּשָׂרוֹ כְּעַקְרָבִים ?

וְאִם הוּא ז"ל - אִיךָ זֶה עֲדִין לֹא אָזַל
כַּח-הָאֵשׁ שֶׁבְּזָכְרוֹ, כְּמוֹ הַר וּוּלְקָאֲנִי,
זֶה שֶׁהִזְמַן מְאוֹם מִמֶּנּוּ לֹא גָזַל
מֵאֲזוֹ נִרְצַח גּוֹפּוֹ אִף נִשְׁמַתוֹ עוֹד כָּאֵן הִיא ?

הֲרִי יִשְׁנֵם עוֹד (אִם דְּרוּשָׁה פֶּה הוֹכְחָה
לְגִלְגוּלָן שֶׁל נִשְׁמוֹת בְּעוֹלָמֵנוּ)
אַחַד מְעִיר וּשְׁנַיִם, כֵּן, מִמְשַׁפְּחָה
- שֶׁהִיא מְשַׁפַּחַת הָאֵלֶּם כִּי קִיִּם, בִּינְיָנוּ -
שְׁלֹא חָדְלוּ אוֹתוֹ לְזַכֵּר, אִף לֹא פְרוֹצֵנִט, (100)
וְשׂוֹכְרוֹ בְּהֵם, כְּמוֹ גֵר-תְּמִיד, קוֹרֵן, עֵר,
וּכְשֶׁשׂוֹאֵל כָּאֵן אֵיזָה צִינִיקָן: 'וּוֹס בְּרַעֲנִט ?' (101)
הֵם מְסַתְּפָקִים רַק בְּמִלָּה בּוֹדְדָת:
'בְּרַנְר...'

וּמְשׁוֹם כָּךְ, לֹא יֵאֲמֵן: מַעַת לַעַת
הוּא שׁוֹב מְגִיחַ מְקַבְּרוֹ לְאִיזוֹ נֶאֱגָלָה
שֶׁל שׁוֹטְטוֹת לִילִית נוֹסֶפֶת שְׂאִין גַּג לָהּ
אִף יֵשׁ בָּהּ צִרְף, וְשָׂרַק אֵיזָה פּוֹאֵט
אוֹ תְּמַהוֹנִי אַחַד מְאֹד לֹא אֶפְנָתִי
אוֹ אֵיזָה פְּסִיכִי חוֹלְמָנִי וְלֹא נוֹרְמָאֲלִי
שְׁלֹא נִגְמַל מְעַרְכִים וְאִיִּדִיאֲלִים
מִיִּשְׁנַיִם מְאֹד שֶׁל צֶדֶק חֲבָרְתִי,
עוֹד נִזְקָקִים לָהּ כְּמוֹ אוֹתָם מְשַׁגְּעִים
הַמְעַלִּים רוּחוֹת בְּאוֹב בְּמִין סִיאֲנִסִים
שְׂמִינִי מְדִיּוֹם נְכֻנְסִים בְּהֵם לְטְרַאנְסִים
שֶׁל שִׁיג וְשִׁיחַ עִם לִילִין וּרְפָאִים...

כֵּן, הוּא פּוֹרֵץ לְמוֹסְדוֹת קְרוּיִים עַל שְׁמוֹ
וְלְרַחֲבוֹת קְרוּיִים עַל שְׁמוֹ, וּמְדִי פַעַם

הוא מעורר איזה סקנדל קטן, דלוק-זעם
שעל פי רב אינו מותר כלל את רשמו
ופה נשם חוזר השפיל: (102) אותה נידת,
אותו שוטר אלים, חלפון, אותה חצות,
אותו צבור של עצירים, עדה בודדת
של זאבי-הפקר סכופים, כלבי-חוצות...
ושחרור-בקר בערבות כוכבי-השחר
המחורים כמוהו... ונדפי אצות
ומלח-זם מעבר יפו, אותה שחת
של עזובכה, פשיעה ועני... וחוצות
רגליו פתאם, סמוך לבית-המעצר
את פרדסי אבו-כביר שכבר אינם פה
ואיזו באסה, איזה בכי-לא-להנם פה
בכלוב-חזהו הנלחץ כמו במצר
של איזה למה-התחרפן לנו-כל-כה,
של איזה שכול וכשלוך בלי תרופים
למרות אינספור-ההשגים שלא נשפח
או שמא דוקא בגללו, הרי רוצים
שיטהר כל שפער, שינער
כל החיב נעור ברוח-הפרצים
של ציונות-אמת ששוב אורה יואר
באור חדש במקום בהנת-קו צים.

והמשפיל בעת הזאת, אם איש-אמת הוא
שוב לא ידם, נאמנים פצעי אוהב
גם אם לרגע שוט-בקרת לא שומט הוא
ואם לרגע לא יחדל להיות תאב
לכה שיום יבוא ונטאטא עד תם
את ארוות אוגיאס שלנו ופתאם
נחוש כי לא רק שהקמנו כאן ממלכת
כי אם הקמנו ממלכה טובה יותר
שבה אין ילד מתחלף רעב ללחם
ואין נצול-שואה לגג ופת עותר
ישום גמלאי אינו מפקר בכלות שנות פרוך
ואין בה בדוי מנשל מאדמתו
ובה מחריר אינו דוחק רגליו של ערף
ונכול-פה אינו תחליף לטעם טוב
ואל התאר 'משרתי-צבור' מושבת
משמעותו שנשתתה בשחץ-שך
של ביורוקרטיה נסח קפקא, בה נחשבת
הוד פקידותה - מלכות, והאזרח - מטריד.

אבל מיד אני נזכר כי בקרבה
של האפנה העכשווית אני נתפס כאן
כמין passé תמים כשה... ובקר בא
שזה הזמן, אחי, ששינינו נשאר pass כאן
ונתעופף, כמנהגם של רפאים,
הרחק מארץ החיים והבכיים
אל בור קברו של אותו פראיר שאמר

שָׁפָף אוֹ כָּף, כָּל הַשְּׁבוּן עוֹד לֹא נִגְמַר...”

(*) - מתוך “אשמורת הסהרורים”, פרס אקו”ם לשירה עברית.

הערות וביאורים:

- (1) - (רוסית) = מעיל-גברים קצר, מְקַטְרֵן.
- (2) - (יידיש) = עליית-גג.
- (3) - (") = אימה ופחד.
- (4) - (") = סיאוב.
- (5) - (ספרדית) = נשף מְסֻכּוֹת.
- (6) - (יידיש) = בידור זול, קלוקל.
- (7) - טרטיף = איש-הדת הצבוע ורודף-הבצע שעל דמותו הדו-פרצופית נסובה הקומדיה המפורסמת של מולייר, הקרויה בְּשֵׁמוֹ.
- (8) - (יידיש) = עורמה, תחמנות.
- (9) - (רוסית) = חולצה רוסית.
- (10) - (יוונית) = מחלת-עצבים, עצבנות. הפגעים הנפשיים המפורטים להלן אופייניים לרבים מגיבוריו של ברנר ונזכרים ברבים מכתביו.
- (11) - (צרפתית) = סיוט-לילה, חלום-בלהות.
- (12) - (אנגלית) = טְחוּל. הפוונה להֶתְקַף זעם או מרה שחורה (עפ”י האמונה הטפלה כי רגש הזעם מקורו בְּטַחּוּל).
- (13) - (גרמנית) = צער-העולם.
- (14) - (יידיש) = מחלה.
- (15) - (") = שמאלי (בהשקפתו הפוליטית).
- (16) - (") = זלילה.
- (17) - (") = (בתעתיק יידי: גְּאָרְנִישֵׁט) = לא כלום.
- (18) - (") = (רוסית) = אלוהים שלי.
- (19) - שמות אחדים מגיבורי סיפוריו של ברנר, התלושים, המיוסרים ואובדי-הדרך.
- (20) - (יידיש) = פרא-אדם.
- (21) - (") = ואנגלית) = יְדוּעָן שפזה (בלעג).
- (22) - תקנון שירות.
- (23) - (לטינית) = חמסן, מי שמשתלט על זכות או על רכוש זרים בכוח הזרוע.
- (24) - (") = בחור.
- (25) - (") = תוספות יום-טוב (פירוש מפורסם על המישנה מאת ר’ יום טוב ליפמן הֶלֶר, פאן - באירוניה, תוספות לעג ובזיון).
- (26) - (יידיש) = מוֹרָה.
- (27) - (") = דקדוק.
- (28) - מְשֻׁרֵד-המערכת (בו ערך יוסף אהרונוביץ’ את “הפועל הצעיר”).
- (29) - (פולנית) = שם-גנאי ליהודים.
- (30) - (ארמית) = שבטים (שוטים, מגלבים) של יסורים (על משקל הצירוף המישנאי “פּוֹלְסִי דְנוֹרָא”, שבטים של אש).
- (31) - (לטינית) = מְרָסָה.
- (32) - (יידיש) = בית-מדרש אשכנזי קטן.
- (33) - (יוונית) = חבל-ארץ הררי ביוון העתיקה, סמל לחיי פשטות, אושר ושלווה.
- (34) - (רוסית) = נוכל.
- (35) - (אנגלית) = כְּשֵׁלוֹן, “חֶרְבוֹן”.
- (36) - (ארמית) = ראש-השיבה.
- (37) - (איטלקית) = כַּךְ עוֹשׂוֹת פּוֹלֵן (שם האופרה הידועה של מוצרט).
- (38) - (יידיש) = ביש-מזל.

- (39) - (") = אַל תקשקש בקומקום (אַל תבלבל את המוח).
- (40) - (" משובשת) = סהרורי.
- (41) - (רוסית) = מתועבים, מרושעים.
- (42) - (") = המוניים, גסי-רוח.
- (43) - ברנר היה ידיד-נפש של הסופר העברי המופלא אורי-ניסן גנסין, שבישיבת פּוֹצְ'פּ, בראשות גנסין האב, למד ברנר תקופת-מה. גנסין, שהיה חולה-ריאות כרוני, עישן עצמו לדעת, מעוֹנָה התקפות-שיעול.
- (44) - (עברית במיבטא אשפנזי) = הנשמה הַיְתָרָה.
- (45) - (יידיש) = זה מזמן איננו בבחינת חדשות.
- (46) - (") = חיות פרא.
- (47) - כתובת.
- (48) - בית-הדפוס היידי נְרוֹדְנִיץְקִי בו עבד ברנר בלונדון כְּסֶדֶר.
- (49) - (יידיש) = מדפיסים את החיים (מגרדים מְחִיָּה מעבודות הדפוס), מזניחים את העברית (לא מדוייק, באותה בית-דפוס ערך, סידר והדפיס ברנר על חשבונו הדל ומחוץ לשעות העבודה את כתב-העת העברי החשוב "המעורר").
- (50) - איזור יהודי מפורסם במזרח-לונדון.
- (51) - (יידיש): הבחור-הַזְעָצָעַר, הַסֶּדֶר (סידור-יד בטכניקת הדפוס של הימים ההם), כלומר ברנר עצמו.
- (52) - (") = עסקי-אוויר, פרנסות-אוויר.
- (53) - (") = שְׂחִין, נגע.
- (54) - (") = פשיטת-רגל.
- (55) - (") = מזל (ברבים).
- (56) - בתקופת סלילתו של כביש מְגִ'דֶל (מגדל)-טבריה בידי גדוד-העבודה ע"ש יוסף טרומפלדור חי ברנר עם הסוללים באוהליהם ולימדם בערבים עברית, תנ"ך וספרות.
- (57) - שמה הערבי של ראש-העין.
- (58) - (רוסית) = בתי-כנסת.
- (59) - לומְפֶן-פרולטריון (בגרמנית: פרולטריון-הסמרטוטים). כאן, בשילוב עם "שְׁלוּמְפֶער" (ביידיש: רשן, מוזנח) = שְׁלוּמְפֶן-פרולטריון.
- (60) - (יוונית) = נהר-השואל המיתולוגי שעל פניו מעביר כָּאוֹן במעבורתו את נשמות המתים.
- (61) - (צרפתית) = איש העולם התחתון.
- (62) - (יידיש) = בעל-מלאכה גרוע.
- (63) - (") = נוכלים, רמאים.
- (64) - (") = הַיֵּדַע הטכני.
- (65) - (ערבית) = נכלולי, "ממזר".
- (66) - רָאָה בבא מציעא לח: "עֵיל פִּילָא בְּקוּפָא דְּמַחְטָא" (השָׁחַל פִּיל בְּקוּףָה המחט).
- (67) - (יידיש) = תרמית.
- (68) - (") = קְטָנוֹת.
- (69) - (אנגלית) = תפוס כפי יכולתך.
- (70) - (יידיש) = הבדיחה.
- (71) - (אנגלית) = שעות-השיא בפופולאריות הצפייה וההאזנה בתקשורת המשודרת.
- (72) - (פולנית) = מעמד האצולה הפולנית.
- (73) - (צרפתית) = תשישות, אדישות, לא איכפתיות.
- (74) - (אנגלית) = גְּמָגוּם, לְמָלוּם, בְּרָבוּר.
- (75) - מריחה (שָׂאוּל בסלנג הישראלי ממילת היידיש "שְׁמִירוֹנְג").
- (76) - (בסלנג האמריקאי) = מריחואנה.
- (77) - (רוסית) = סיגוריות המותקנות בידי המעשן עצמו באמצעות תחיבת טבק לגליל נייר דקיק.
- (78) - (בתורכית: קסרקטין) בימי המנדאט הבריטי בא"י = פינוי לבית-סוהר.
- (79) - (לטינית) = מרים המגדלית שהיתה, ככתוב בברית החדשה, יצאנית במקצועה.

- (80) - (רוסית) = סוּנְיָה מְרִמְלָדוּב ב"החטא ועונשו" של דוסטויבסקי, שעסקה בזנות למען פרנסת משפחה ומימון שתינותו של אביה.
- (81) - (יידיש) = אבוד, חסר-תקנה (במשמע של: כְּשֵׁלוֹן).
- (82) - (") = חתיכה.
- (83) - (") = מעט.
- (84) - (צרפתית) = שעבר זמנו, שיצא מן האופנה.
- (85) - (רוסית) = בורגנים.
- (86) - (יידיש) = תחתונים אדומים.
- (87) - (אנגלית) = משכן אירגונה של המפלגה הדמוקראטית בעיר ניו-יורק, שנתפרסם בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 בשחיתות ובהסתאבות פוליטית.
- (88) - "במלחמת מצווה הפל יוצאין, אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה" (מסכת סוטה ח ז).
- (89) - (יידיש) = עולם שלם, עולם ומלואו.
- (90) - (איטלקית) = פשיטת-רגל.
- (91) - (אנגלית) = שטר-ערך של מוסד או אירגון מוסמך.
- (92) - (יידיש) = כבר, מוקדם ככל האפשר.
- (93) - (רוסית) = צ'וּדָאק = תמהוני.
- (94) - (") = וולגאריים.
- (95) - (") = נבלים, נוכלים.
- (96) - (יידיש) = קישוט (המְכֶסֶה) על כל לְכוּךְ.
- (97) - (ארמית) = הדור אינו מוכשר, אינו ראוי עדיין (לאישים כמוך), עפ"י מסכת חולין צג.
- (98) - (אנגלית) = תן לנו מנוחה.
- (99) - (יידיש וגרמנית) = ילְדִי.
- (100) - (לטינית) = אחד חֶלְקִי מאה, אחוז.
- (101) - (יידיש) = מה בוער ?
- (102) - (") = המְשֻׁחָק.

